

PAUL ANGHEL: «Noroaiele»

Formula romanesca adoptata de Paul Anghel in Zapezile de acum un veac este usor de deinit: prozatorul pleaca de la evenimentele datele precise, de la personajele istorice de prim ordin...

ori sint expresia unei necesitati launtrice a cartii. Sucle care pindesc de pe dealuri cadavrele in putrefactie, iepurii care incearca sa-si duca viata stereotipa...

fara de proiectele initiale: o desfasurare de forta si inteligenta cu adresa greita. Nu in timul acesta scara a fost adusa din Rusia...

Revelatia este drumul catre adaptare si utilitate. Tema revelatiei nu este proprie doar toroaielor ci intregului cartii. Este tema trairii care descopera un mediu pina atunci ciferat...

Episodul cititorii intrerprins de print cu ajutorul taranilor de la Argea este el deschiator de orizont. El include Noroaiile pentru stirele de razboi a colonelului...

POEZIE «Surizatorul cenusiu»

Fragmente de poezie autentice alaturi de parci intregi de mimetism «insurgent», in linia lirica care cultiva ostentativ prozaismul...

PROZA «Intimplari nimerite»

Unul dintre eroii cartii lui Ioan Lazăr vorbește la un moment dat de «intimplarea aceea care se aseamă la nimerite tocmai lor»...

CRITICA Șansa jurnalului

Experimentul unei noi conversații critic-cititor început de Romul Munteanu în 1973 și continuat în 1979 a ajuns la un alt stadiu...

Așa cum se întâmplă în volumul de față, poezia Cornellei Maria Savu poate într-o bună măsură, alarma: e limpede că autoarea are talent și chiar un spirit de observație suficient...

Costin Tuchilă

Cornelia Maria Savu: «Aventuri fără anestezie», Editura «Eminescu», 1983.

teră interzicându-și orice petrecere și — mai ales — apropierea de alți bărbați: pe soldații răfăcți pe drumul lor care face că oprează peste noapte în sat și execută ritualuri...

Nicolae Georgescu

Ion Lazăr: «Pastuni provinciale», Editura «Eminescu», 1982.

primul rind publicului larg, ca o invitație la argirea și apropierea lecturilor, abandonarea oricăror prejudecăți în fata operii — prin punctele noi de vedere avansate. Evident, un procent ridicat de risc în această tentativă nu putea lipsi...

Cristian Moraru

Romul Munteanu: «Jurnal de cărți», Editura «Eminescu», 1982.

ZINA MOLCUȚ, MAGDALENA LĂSZLO-KUŢIUȚ: «Simbolismul european»

Am văzut deci, în cronică precedentă, că s-a încheiat un drum în viața Zinei Molcuț, condițiile de ordin estetic, social și ideologic, ce au favorizat apariția simbolismului precum și componentele structurale ale acestor poezii...

este și mai radicală în concepție: «(...) în această mișcare este un element etern care urcă și scade în timp, ondată ce este un fenomen natural, în care eu am întemeiat toate măsurile...

M. Ungheanu

Luigi G. Marinescu în legătură cu «Audința corată» din rev. «Muzica și poezia», I, nr. 1, 1985.

Trecind acum la ultimele două capitole (Prima grad al distanțării de mimis, Încercarea de sistematizare a simbolurilor fundamentale ale simbolismului european)...

Paul Dugneanu

s-a constituit într-o mini-specie, denumită, de invenția lui, «Să-uzi», fiind o specie de comentarii înscris cu particula «Să-uzi»...

A. S.

BREVIAR

NOI, TRACII — 100. Afiam, cu bucurie, că buletinul european «Noi, Tracii» care apare începând din 1974, este o publicație deosebit de interesantă...

fragmentele din studii pe teme de istorie românească antică, semnate de Vasile Parvan și Nicolae Densușianu. Aceste studii sunt semnate de Gh. Bulgar (despre «notele eminesciene privitoare la traco-dact») și E. Magiu (asupra «aportului...

Registru prozei scurte

Reputația de dramaturg a lui Ion D. Sîrbu a pus în umbra creația sa în domeniul prozei scurte, pe care o realizează în actualitate, deși de timp, volumul **Soarecele B și alte povestiri**.

Autorul este puțin productiv, dar prozele adunate în această selecție, scrise într-un interval de aproape patru decenii, sînt ale unui scriitor la care calitatea compensează cantitatea. Se observă, fără a fi etalate cu ostentație, o formație intelectuală solidă, aderența la tradiția europeană, simțul moral și afectiv, o atitudine morală în acord și cu una și cu cealaltă. Prozatorul este înzestrat deopotrivă pentru tragic și pentru comic, astfel încît cele două registre se confundă frecvent. Liniile subtile care despărțesc ridicolul de dramă și suspensia unor momente de conflict dramatic. Una dintre sursele de conflict — interior — mai todeauna — pe care sînt construite câteva proze este contrastul dintre aspirație și realitate, dintre aspirație și tentație. Contracția personajelor este surprinsă cu subtilitate, într-o manieră analitică moștenită din proza interbelică (**Compartment, Păcatul trăirii Vasile, Eurusis nocturna**). Cîteva secvențe din proza care se deschide volumul atestă de la început o anumită experiență a observației, știința portretului ca prezență descriptibilă, finețea intuiției și simțul atmosferei. În **Compartment** și în **Păcatul trăirii Vasile** personajele neajurate, complexe și inadapabile evadează — în regim nocturn — din propria condiție, prin extaz compensatoriu, în trăiri euforice născute din fantazii erotice în prima proză, mistificativă în a doua. Sînt contrastele de experiență la realitate. În **Compartment**, replica este a ridicolului amar, a realității sordide. În cealaltă proză inofensiv exaltat Vasile își vede credința demolată de inteligența și de puterea de seducție a unei femei. Cele două personaje sînt înfruntate în situații de conflict — dintre real și ideal împingeri a bărbat și a femeie, o comuniune pasageră prin dialog și

una pe plan erotic, noaptea, în tenuri care traversează pustietăți întinsecate. Euforia intelectuală și cea erotică se dovedesc iluzorii și echivoce și lasă în urmă gustul amar și disperarea unor ființe ingenușe și nefericite. Ion D. Sîrbu este un bun stilist, capabil să sugereze cît se poate de expresiv stări, situații, atmosfere, tensiuni nervoase, dozînd cu instinct sigur efectele, atît în descriere cît și în pasaje de introspecție.

Interferența dintre ridicol și tragic face subiectul unei proze savanșoase prin maniera ei de secol XIX, cu prețiozități și malități. **Eurusis nocturna**, cu un coeficient de „mister”, dar și cu un discret elogiu, „matein”, al unui foarte caldă valere simț al onoarei.

Indiferent de registru prozele sale, scriitorul este un moralist care recurge la aluzie, la caricatură bonomă, la ironia detașată. Moralist care este cert, cît și amuzant, care notează cu umor comportamentul personajelor sale. În **Începutul călătoriei** un răsărit poet de provincie face o călătorie cu trenul, cu clasa a treia, pentru a lua contact direct cu muncitorii despre care scrie. Atmosfera anilor '30 cu mentalitățile și stilul specific este sugerat prin detaliile minime, fiecare cu semnificație în context. Este savanșoasă contradicția dintre ceea ce realitatea îi oferă ca „documentare” publicistică și „literatură” care se va naște din aceasta, după cum devine o surse de malicie contrastul dintre imaginea despre țărani și despre muncitori, pe care — o va face perechea Bazil — Yvonne Poiană, și grupul de nașteri din compartimentul de clasa a treia, cu care în mod „democratic” călătorește distanșii intelectuali.

De o factură asemănătoare este o altă proză, din ambianța pedagogică a aceluiași autor (**Un caz disciplinar**), cu tipologii surprinse cu ironie. Directorul Cuvic este și el un „pedagog de școală nouă”, din familia lui Marius Roșogean, produs însă al altor epoci.

Ion D. Sîrbu tubștează paradoxul de situație, cultivat cu amuzament în proza **Doi intelectuali de rasă**, în care gravitatea este subminată de ridicol. Prozatorul încearcă moduri diverse de a clădi succesul. El introduce în text, de altădată, ulături de observație de comportament, divagarea lică, incursiunile estetice, absurdul, fantasticul, echivocul, decubările (**Bivoltele, Nu știu cum s-a spart oglinda**). Digresivna savanșă, luată sau în serios, începe alături de

proza faptului oarecare (**Fesul sau fustanele**), de analiza stărilor-limită (**Nu știu cum s-a spart oglinda** sau de relatarea cu aspect memorialistic — ultima secțiune — **Coloie**).

Un anumit dezideriu poate avea semnificații și consecințe nebanuete, cu valoare de avertisment, răsturnînd o întreagă concepție asupra existenței și introducînd mesaje funeste (**Cimex leucostriatus**). Prozatorul recurge în mai multe rânduri la metoda caricaturii, cu punerea în evidență a comportamentului animal (**Pisica, Soarecele B**).

Proza care dă titlul volumului este și una dintre cele mai reprezentative, atît la nivel tematic, cît și la acela stilistic. Profesorul de psihologie experimentală Fronius, experimentează pe doi soareci posibilitatea unui „contract social” cu generalizare pentru sfera umanului, încercînd să impună inteligența și necesitatea asupra instinctului. Experiența este un pariu cu științific profesor de ontologie, a căruia se atribuie relatarea. Într-o primă etapă evoluția experienței pare să confirme teoria lui Fronius. Cei doi profesori și „asistenții” psihologului se simt din ce în ce mai implicați, dar dezordinea mintală infirmă orice iluzie. Deși egali la început, prin toate datele biologice și la nivelul experienței, „soarecii” soavezi cooperează pînă la un punct. Instinctul foamei pare învinz de rațiunea socială. După un timp însă, soarecele A obligă prin forță pe soarecele B, temperamental mai slab, să se sacrifice în folosul său. Aventura lui Fronius este pătată de singe și experiența eșuează. Instinctul foamei este dominat de instinctul lăcomiei și al puterii. Nici cel mai simplu contract nu poate fi realizat. Martorii la experiență trăiesc o adevărată dramă a unei lupte brutale contrazise. Deși ei înșiși încearcă urși și învidii obscure, aspiră cu toții, secret, la împlinirea ideii de egalitate și cooperare intelectuală.

Majoritatea prozelor lui Ion D. Sîrbu sînt această dominantă a aspirației către puritate, frumos, demnitate sau ceva asemănător, lăundu-se însă de limite fizice, de inteligență, de judecată sau de situație. Impasul se rezolvă prin gesturi definitive, tragice uneori, sau prin atitudine înțersă optimistă altele, ca în finalul prozei **Un caz disciplinar**. Volumul are prin această unitate, fără a fi monocord, **Soarecele B și alte povestiri** aparține unui prozator la care problematica morală conținută în melforă este pusă în discuție cu discreție și ca atare cu atît mai convingător, și al cărui scris are complexitate, farmec și mestesug.

Sultana Craia

Simbolurile călătoriei

Așa după cum romanul nu se trage din Mantua lui Gogol, romanul istoric românesc purcede din „mantua” lui Nicolae Bălcescu. Deverată de complex „ultimele apariții” critice trecut — de aducere aminte de atîtea ori — și pe lângă acest mic adevăr fundamental. Lucru explicabil, de altfel, dacă ne gândim, ca „dosarul Bălcescu” a fost apărut clar și de foarte mult timp! Și totuși... Patosul ideilor, demnitățile și grandeurile viziunii marelui „pașoptist” își păstrează prospețimea și ritmul genuin, nu numai la Mihail Sadoveanu, la Ștefan Petrescu, ci și la Eusebiu Barbu, Marin Preda, Dumitru Popescu, la Paul Anghel, Mihail Diaconescu, Radu Theodoru, Ion Nicolae Bucur, Ioan Dan.

Chiar dacă pentru unii, istoria nu este decît o operă de artă; chiar dacă pentru alții, istoria nu este decît o înșesă „filmolecă” sau un muzeu imaginat, plin cu scurți western, cu filme de aventură cu Sherlock Holmes și James Bond — cazul lui Ioan Dan, al Rodicăi Ojog-Brașoveanu etc. — chiar dacă de multe ori, omul secolului II — III are o conștiință dostoevskiană sau kafkiană; dacă își pierde hierarhismul bizantin și acțiunea sau vorbește ca personajele Agathe Christie. Așadar, în ciuda tuturor acestor „dacă”, romanul istoric românesc rămîne Istoria, cugetul, simțirea și limba strămoșilor în spiritul celui care a scris **Românii sub Mihai-Voievod Viteazul**: „deschid sfînta carte și spune Bălcescu spre unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea ochilor ei cîteva pagine din viața eroică a părinților lor. Voi arăta acele lupte uriașe pentru libertatea și unitatea națiunii noastre...”, anii cei mai avuți în fața vitejilor, în pilde minunate de jertfă bizantină și acțiunează spre țel; romanul istoric este un fel de „dosar” al trecutului, un fel de „dosar” al trecutului istoric și al romanului politic contemporan. Să observăm că romanul istoric de valoare este în mod necesar un roman politic. Scris din perspectiva secolului XX, a unei conștiințe politice responsabile, romanul istoric va fi un fel de „dosar” al trecutului istoric și al romanului politic contemporan. Să observăm că romanul istoric de valoare este în mod necesar un roman politic. Scris din perspectiva secolului XX, a unei conștiințe politice responsabile, romanul istoric va fi un fel de „dosar” al trecutului istoric și al romanului politic contemporan.

Confruntat cu indoielile și contradicțiile doritoare (care nu reprezintă, poate, decît nostalgia marilor crize ale istoriei, transcrise filogenetic, transmise fidel de „codul genetic” al subconștientului), eroul trebuie să alegă. Opțiunea devine destin. În acest cîmp de tensiuni etico-estetic se situează și crezul românesc al lui Mihail Diaconescu. Fenomenologia epică a spiritualității românești — programată a se desfășura în spațiul a numeroase volume —, adevărata „comedie umană”, din care M. Diaconescu a realizat pînă acum șase impresionate romane (**Evil Mediu — Culoarea singelui**; **Reforma — Adevărul retorului Lucaci**; **alienarea omului modern**, despărțit de țară — **Umbrele nopții**; **Barocul — Marele cîntec**; **formarea statului etno-cultural**; **Singurătatea**, în curs de apariție), va constitui un impunător monument ridicat întru cinstirea și cunoașterea istoriei noastre. Într-adevăr, „cînd o nație simte trebuința să se convingă de unde a purces, prin ce a trecut și unde se află, apra-și avea conștiința de sine și spre a putea face o carte a ființei sale, pe care să o lege a se transmite generațiilor ei, dă cea mai puternică probă de maturitate...” (**Cezar Bollic, Românii**, II, 1838, nr. 55, 14/26 iulie, p. 218). Ultimul roman al lui Mihail Diaconescu — **Călătoria spre țel** — meditează tocmai asupra întemeierii ființei și conștiinței străbunilor noștri. Complicatul proces de formare a primului etat geto-dac — urmărit în principalele sale articuliții socio-politico-economice, gîstete documentar — este dublat și completat contrapunctiv de procesul dramatic, contradictoriu de (trans)formare a unei conștiințe. Ca și în romanele anterioare, eroul este un intelectual

filosof taumaturg și... neguțator. Spre deosebire însă, de Păruș Mutu, retorul Lucaci sau Ioan Căianu-Valachus — poezia lor este o rolă — Arhidamos este o ipostază apocriptă, un homo fictus, al cărui prototip istoric ar putea fi (totuși!) Acornion din Dionysopolis, căruia (spun inscripțiile) Burebista i-a încredințat direcția misiunii diplomatice.

Așadar, Arhidamos este „elementul” imaginat în jurul căruia (fapt plin de semnificații) se cristalizează conștiințele realității istorice. Prin destinația acestui personaj „inventat”, istoria este privită de aproape, este „umanizată”. Arhidamos reprezintă autenticitatea psihologică, individuală, particularizantă a istoriei. Un prim-plan expresiv și „fotogenic” al Istoriei. Simetric, dimensiunile socio-politico-economice ale statului geto-dac se desfășoară în plan panoramic. După aceiași principii al simetriei, care reglează înțelesul romanului, este reglează înțelesul lui Arhidamos. Un prim-plan expresiv și „fotogenic” al Istoriei. Simetric, dimensiunile socio-politico-economice ale statului geto-dac se desfășoară în plan panoramic. După aceiași principii al simetriei, care reglează înțelesul romanului, este reglează înțelesul lui Arhidamos.

Călătoria este inițiere, căutare, descifrare și epifanie. Păruș Mutu, retorul Lucaci, Ștefan Manu, Ioan Căianu-Valachus, Arhidamos, călătorec, fug, evadează, sînt exilați sau trimiși în misiuni îndepărtate. „Condiția noastră umană — afirmă Origene — e itinerantă, de continuă căutare.” (Origene, 7, 5). Această imagine arhetipală va fi preluată de literatura modernă, devenind chiar una din tezele binecunoscute ale filozofului Gabriel Marcel: „O ordine înfrîntă este — afirmă acesta — nu poate fi instaurată și decît dacă omul păstrează o conștiință ascultată a condiției sale itinerante.” (Homo viator, Prolegomenes a unei metafizice de la esperance, Aubier, 1933, p. 5). Și pentru Mihail Diaconescu condiția omenească — omul — este o condiție istorică a ființei umane — reprezintă o par-curgere, o traversare a mai multor etape necesare. Astfel, Arhidamos va trece de la dramatica zbatere „dionisiacă” (Indoeli, amenințări, frică, disperare etc.) în echilibrul interior „apolic” (păcătoasă gingașie la Burebista, romanizarea la confruntări etc.). Romanul **Călătoria spre țel** ar putea fi rezumat, așadar, drept istoria unui eșec — eșecul individului fictiv (al imaginarii lui) — și, în același timp, eșecul unui vis, al unei năzuințe, din cauza căreia se destruc întru luptă și întru căutare și unitate. Deși majoritatea personajelor lui Mihail Diaconescu sînt condamnate de către împrejurări, fie la moarte, fie la înfrîngere sau resemnare, destinații lor exemplare și „anonim” ne învînt că Omul (cu majusculă!) se întreprinde din ființa eternă a oamenilor. Mihail Diaconescu crede în om! Într-un secol, în care omul a devenit cel mai mare dușman al omului, misiunea scriitorului este de a salva omul și de a înșuși. Cum? Nu în izolendu-l, ci punîndu-l în permanență față-în-față cu sine, aducîndu-i aminte că nu are dreptul să distragă întru-o fracțiune de secundă atenția eternității singe și gînd, pe care semenii săi o înalță de cîteva milenii.

Unul din marii noștri contemporani — William Faulkner — spunea în acest sens: „Refuz să accept sfîrșitul omului [...]”. Cred că omul nu va îndura numai, el și învinge. El este nemuritor nu fiindcă doar el dintr-o soartă înfrîntă are un glas care nu se poate stînga și cînd, pe care semenii săi o înalță de cîteva milenii.

Unul din marii noștri contemporani — William Faulkner — spunea în acest sens: „Refuz să accept sfîrșitul omului [...]”. Cred că omul nu va îndura numai, el și învinge. El este nemuritor nu fiindcă doar el dintr-o soartă înfrîntă are un glas care nu se poate stînga și cînd, pe care semenii săi o înalță de cîteva milenii.

Unul din marii noștri contemporani — William Faulkner — spunea în acest sens: „Refuz să accept sfîrșitul omului [...]”. Cred că omul nu va îndura numai, el și învinge. El este nemuritor nu fiindcă doar el dintr-o soartă înfrîntă are un glas care nu se poate stînga și cînd, pe care semenii săi o înalță de cîteva milenii.

Unul din marii noștri contemporani — William Faulkner — spunea în acest sens: „Refuz să accept sfîrșitul omului [...]”. Cred că omul nu va îndura numai, el și învinge. El este nemuritor nu fiindcă doar el dintr-o soartă înfrîntă are un glas care nu se poate stînga și cînd, pe care semenii săi o înalță de cîteva milenii.

Narcis Zărnescu

EMINESCIANA — 31

De curînd a apărut în prestigioasă și populată colecție „Eminesciana” cartea: Teodor V. Ștefanelli, **Amintiri despre Eminescu**. Editie îngrijită, prefață, bibliografie și index de Constantin Ștefanelli, hector — Virgil Căpîraru. Apariția acestor „Amintiri...”, cele mai bogate și originale alături de cunoștințele **Amintirile** ale lui I. Slavici, răspunde interesului cititorilor contemporani. Înprejurările l-au determinat pe Gheorghe Eminovici să-și trimită numele săi copii în școlile din Cernăuți. Acolo, Mihail Eminescu urmează ultimele două clase primare și primele clase de liceu, susține apoi examene în particular, studiază limba și literatura română, istoria națională și universală, deprinde perfect limba germană, începe studiul limbii clasice al marelui logiș, al literaturii germane etc., încît pînă la 17 ani se inițiază în cultura românească și europeană. Au fost anii devenirii și ai revelației talentului liric.

Dintre numeroșii colegi bucovineni, numai T. Ștefanelli și medicul Poenaru o amintire memorabilă evocare, cu scopul mărturisit de a releva „imprejurările în care a trăit” și „mediul în care s-a mișcat și care l-au înconjurat pe timpul cînd el a început să-și formeze mîntea și inima și să-și adune cunoștințele trebuțoare...”. Conștient de faptul că în școlile din Cernăuți și în școlile din Iași, în 1871, în gimnaziul românesc din Iași, în 1872, în gimnaziul românesc din Iași, în 1873, în gimnaziul românesc din Iași, în 1874, în gimnaziul românesc din Iași, în 1875, în gimnaziul românesc din Iași, în 1876, în gimnaziul românesc din Iași, în 1877, în gimnaziul românesc din Iași, în 1878, în gimnaziul românesc din Iași, în 1879, în gimnaziul românesc din Iași, în 1880, în gimnaziul românesc din Iași, în 1881, în gimnaziul românesc din Iași, în 1882, în gimnaziul românesc din Iași, în 1883, în gimnaziul românesc din Iași, în 1884, în gimnaziul românesc din Iași, în 1885, în gimnaziul românesc din Iași, în 1886, în gimnaziul românesc din Iași, în 1887, în gimnaziul românesc din Iași, în 1888, în gimnaziul românesc din Iași, în 1889, în gimnaziul românesc din Iași, în 1890, în gimnaziul românesc din Iași, în 1891, în gimnaziul românesc din Iași, în 1892, în gimnaziul românesc din Iași, în 1893, în gimnaziul românesc din Iași, în 1894, în gimnaziul românesc din Iași, în 1895, în gimnaziul românesc din Iași, în 1896, în gimnaziul românesc din Iași, în 1897, în gimnaziul românesc din Iași, în 1898, în gimnaziul românesc din Iași, în 1899, în gimnaziul românesc din Iași, în 1900, în gimnaziul românesc din Iași, în 1901, în gimnaziul românesc din Iași, în 1902, în gimnaziul românesc din Iași, în 1903, în gimnaziul românesc din Iași, în 1904, în gimnaziul românesc din Iași, în 1905, în gimnaziul românesc din Iași, în 1906, în gimnaziul românesc din Iași, în 1907, în gimnaziul românesc din Iași, în 1908, în gimnaziul românesc din Iași, în 1909, în gimnaziul românesc din Iași, în 1910, în gimnaziul românesc din Iași, în 1911, în gimnaziul românesc din Iași, în 1912, în gimnaziul românesc din Iași, în 1913, în gimnaziul românesc din Iași, în 1914, în gimnaziul românesc din Iași, în 1915, în gimnaziul românesc din Iași, în 1916, în gimnaziul românesc din Iași, în 1917, în gimnaziul românesc din Iași, în 1918, în gimnaziul românesc din Iași, în 1919, în gimnaziul românesc din Iași, în 1920, în gimnaziul românesc din Iași, în 1921, în gimnaziul românesc din Iași, în 1922, în gimnaziul românesc din Iași, în 1923, în gimnaziul românesc din Iași, în 1924, în gimnaziul românesc din Iași, în 1925, în gimnaziul românesc din Iași, în 1926, în gimnaziul românesc din Iași, în 1927, în gimnaziul românesc din Iași, în 1928, în gimnaziul românesc din Iași, în 1929, în gimnaziul românesc din Iași, în 1930, în gimnaziul românesc din Iași, în 1931, în gimnaziul românesc din Iași, în 1932, în gimnaziul românesc din Iași, în 1933, în gimnaziul românesc din Iași, în 1934, în gimnaziul românesc din Iași, în 1935, în gimnaziul românesc din Iași, în 1936, în gimnaziul românesc din Iași, în 1937, în gimnaziul românesc din Iași, în 1938, în gimnaziul românesc din Iași, în 1939, în gimnaziul românesc din Iași, în 1940, în gimnaziul românesc din Iași, în 1941, în gimnaziul românesc din Iași, în 1942, în gimnaziul românesc din Iași, în 1943, în gimnaziul românesc din Iași, în 1944, în gimnaziul românesc din Iași, în 1945, în gimnaziul românesc din Iași, în 1946, în gimnaziul românesc din Iași, în 1947, în gimnaziul românesc din Iași, în 1948, în gimnaziul românesc din Iași, în 1949, în gimnaziul românesc din Iași, în 1950, în gimnaziul românesc din Iași, în 1951, în gimnaziul românesc din Iași, în 1952, în gimnaziul românesc din Iași, în 1953, în gimnaziul românesc din Iași, în 1954, în gimnaziul românesc din Iași, în 1955, în gimnaziul românesc din Iași, în 1956, în gimnaziul românesc din Iași, în 1957, în gimnaziul românesc din Iași, în 1958, în gimnaziul românesc din Iași, în 1959, în gimnaziul românesc din Iași, în 1960, în gimnaziul românesc din Iași, în 1961, în gimnaziul românesc din Iași, în 1962, în gimnaziul românesc din Iași, în 1963, în gimnaziul românesc din Iași, în 1964, în gimnaziul românesc din Iași, în 1965, în gimnaziul românesc din Iași, în 1966, în gimnaziul românesc din Iași, în 1967, în gimnaziul românesc din Iași, în 1968, în gimnaziul românesc din Iași, în 1969, în gimnaziul românesc din Iași, în 1970, în gimnaziul românesc din Iași, în 1971, în gimnaziul românesc din Iași, în 1972, în gimnaziul românesc din Iași, în 1973, în gimnaziul românesc din Iași, în 1974, în gimnaziul românesc din Iași, în 1975, în gimnaziul românesc din Iași, în 1976, în gimnaziul românesc din Iași, în 1977, în gimnaziul românesc din Iași, în 1978, în gimnaziul românesc din Iași, în 1979, în gimnaziul românesc din Iași, în 1980, în gimnaziul românesc din Iași, în 1981, în gimnaziul românesc din Iași, în 1982, în gimnaziul românesc din Iași, în 1983, în gimnaziul românesc din Iași, în 1984, în gimnaziul românesc din Iași, în 1985, în gimnaziul românesc din Iași, în 1986, în gimnaziul românesc din Iași, în 1987, în gimnaziul românesc din Iași, în 1988, în gimnaziul românesc din Iași, în 1989, în gimnaziul românesc din Iași, în 1990, în gimnaziul românesc din Iași, în 1991, în gimnaziul românesc din Iași, în 1992, în gimnaziul românesc din Iași, în 1993, în gimnaziul românesc din Iași, în 1994, în gimnaziul românesc din Iași, în 1995, în gimnaziul românesc din Iași, în 1996, în gimnaziul românesc din Iași, în 1997, în gimnaziul românesc din Iași, în 1998, în gimnaziul românesc din Iași, în 1999, în gimnaziul românesc din Iași, în 2000, în gimnaziul românesc din Iași, în 2001, în gimnaziul românesc din Iași, în 2002, în gimnaziul românesc din Iași, în 2003, în gimnaziul românesc din Iași, în 2004, în gimnaziul românesc din Iași, în 2005, în gimnaziul românesc din Iași, în 2006, în gimnaziul românesc din Iași, în 2007, în gimnaziul românesc din Iași, în 2008, în gimnaziul românesc din Iași, în 2009, în gimnaziul românesc din Iași, în 2010, în gimnaziul românesc din Iași, în 2011, în gimnaziul românesc din Iași, în 2012, în gimnaziul românesc din Iași, în 2013, în gimnaziul românesc din Iași, în 2014, în gimnaziul românesc din Iași, în 2015, în gimnaziul românesc din Iași, în 2016, în gimnaziul românesc din Iași, în 2017, în gimnaziul românesc din Iași, în 2018, în gimnaziul românesc din Iași, în 2019, în gimnaziul românesc din Iași, în 2020, în gimnaziul românesc din Iași, în 2021, în gimnaziul românesc din Iași, în 2022, în gimnaziul românesc din Iași, în 2023, în gimnaziul românesc din Iași, în 2024, în gimnaziul românesc din Iași, în 2025, în gimnaziul românesc din Iași, în 2026, în gimnaziul românesc din Iași, în 2027, în gimnaziul românesc din Iași, în 2028, în gimnaziul românesc din Iași, în 2029, în gimnaziul românesc din Iași, în 2030, în gimnaziul românesc din Iași, în 2031, în gimnaziul românesc din Iași, în 2032, în gimnaziul românesc din Iași, în 2033, în gimnaziul românesc din Iași, în 2034, în gimnaziul românesc din Iași, în 2035, în gimnaziul românesc din Iași, în 2036, în gimnaziul românesc din Iași, în 2037, în gimnaziul românesc din Iași, în 2038, în gimnaziul românesc din Iași, în 2039, în gimnaziul românesc din Iași, în 2040, în gimnaziul românesc din Iași, în 2041, în gimnaziul românesc din Iași, în 2042, în gimnaziul românesc din Iași, în 2043, în gimnaziul românesc din Iași, în 2044, în gimnaziul românesc din Iași, în 2045, în gimnaziul românesc din Iași, în 2046, în gimnaziul românesc din Iași, în 2047, în gimnaziul românesc din Iași, în 2048, în gimnaziul românesc din Iași, în 2049, în gimnaziul românesc din Iași, în 2050, în gimnaziul românesc din Iași, în 2051, în gimnaziul românesc din Iași, în 2052, în gimnaziul românesc din Iași, în 2053, în gimnaziul românesc din Iași, în 2054, în gimnaziul românesc din Iași, în 2055, în gimnaziul românesc din Iași, în 2056, în gimnaziul românesc din Iași, în 2057, în gimnaziul românesc din Iași, în 2058, în gimnaziul românesc din Iași, în 2059, în gimnaziul românesc din Iași, în 2060, în gimnaziul românesc din Iași, în 2061, în gimnaziul românesc din Iași, în 2062, în gimnaziul românesc din Iași, în 2063, în gimnaziul românesc din Iași, în 2064, în gimnaziul românesc din Iași, în 2065, în gimnaziul românesc din Iași, în 2066, în gimnaziul românesc din Iași, în 2067, în gimnaziul românesc din Iași, în 2068, în gimnaziul românesc din Iași, în 2069, în gimnaziul românesc din Iași, în 2070, în gimnaziul românesc din Iași, în 2071, în gimnaziul românesc din Iași, în 2072, în gimnaziul românesc din Iași, în 2073, în gimnaziul românesc din Iași, în 2074, în gimnaziul românesc din Iași, în 2075, în gimnaziul românesc din Iași, în 2076, în gimnaziul românesc din Iași, în 2077, în gimnaziul românesc din Iași, în 2078, în gimnaziul românesc din Iași, în 2079, în gimnaziul românesc din Iași, în 2080, în gimnaziul românesc din Iași, în 2081, în gimnaziul românesc din Iași, în 2082, în gimnaziul românesc din Iași, în 2083, în gimnaziul românesc din Iași, în 2084, în gimnaziul românesc din Iași, în 2085, în gimnaziul românesc din Iași, în 2086, în gimnaziul românesc din Iași, în 2087, în gimnaziul românesc din Iași, în 2088, în gimnaziul românesc din Iași, în 2089, în gimnaziul românesc din Iași, în 2090, în gimnaziul românesc din Iași, în 2091, în gimnaziul românesc din Iași, în 2092, în gimnaziul românesc din Iași, în 2093, în gimnaziul românesc din Iași, în 2094, în gimnaziul românesc din Iași, în 2095, în gimnaziul românesc din Iași, în 2096, în gimnaziul românesc din Iași, în 2097, în gimnaziul românesc din Iași, în 2098, în gimnaziul românesc din Iași, în 2099, în gimnaziul românesc din Iași, în 2100, în gimnaziul românesc din Iași, în 2101, în gimnaziul românesc din Iași, în 2102, în gimnaziul românesc din Iași, în 2103, în gimnaziul românesc din Iași, în 2104, în gimnaziul românesc din Iași, în 2105, în gimnaziul românesc din Iași, în 2106, în gimnaziul românesc din Iași, în 2107, în gimnaziul românesc din Iași, în 2108, în gimnaziul românesc din Iași, în 2109, în gimnaziul românesc din Iași, în 2110, în gimnaziul românesc din Iași, în 2111, în gimnaziul românesc din Iași, în 2112, în gimnaziul românesc din Iași, în 2113, în gimnaziul românesc din Iași, în 2114, în gimnaziul românesc din Iași, în 2115, în gimnaziul românesc din Iași, în 2116, în gimnaziul românesc din Iași, în 2117, în gimnaziul românesc din Iași, în 2118, în gimnaziul românesc din Iași, în 2119, în gimnaziul românesc din Iași, în 2120, în gimnaziul românesc din Iași, în 2121, în gimnaziul românesc din Iași, în 2122, în gimnaziul românesc din Iași, în 2123, în gimnaziul românesc din Iași, în 2124, în gimnaziul românesc din Iași, în 2125, în gimnaziul românesc din Iași, în 2126, în gimnaziul românesc din Iași, în 2127, în gimnaziul românesc din Iași, în 2128, în gimnaziul românesc din Iași, în 2129, în gimnaziul românesc din Iași, în 2130, în gimnaziul românesc din Iași, în 2131, în gimnaziul românesc din Iași, în 2132, în gimnaziul românesc din Iași, în 2133, în gimnaziul românesc din Iași, în 2134, în gimnaziul românesc din Iași, în 2135, în gimnaziul românesc din Iași, în 2136, în gimnaziul românesc din Iași, în 2137, în gimnaziul românesc din Iași, în 2138, în gimnaziul românesc din Iași, în 2139, în gimnaziul românesc din Iași, în 2140, în gimnaziul românesc din Iași, în 2141, în gimnaziul românesc din Iași, în 2142, în gimnaziul românesc din Iași, în 2143, în gimnaziul românesc din Iași, în 2144, în gimnaziul românesc din Iași, în 2145, în gimnaziul românesc din Iași, în 2146, în gimnaziul românesc din Iași, în 2147, în gimnaziul românesc din Iași, în 2148, în gimnaziul românesc din Iași, în 2149, în gimnaziul românesc din Iași, în 2150, în gimnaziul românesc din Iași, în 2151, în gimnaziul românesc din Iași, în 2152, în gimnaziul românesc din Iași, în 2153, în gimnaziul românesc din Iași, în 2154, în gimnaziul românesc din Iași, în 2155, în gimnaziul românesc din Iași, în 2156, în gimnaziul românesc din Iași, în 2157, în gimnaziul românesc din Iași, în 2158, în gimnaziul românesc din Iași, în 2159, în gimnaziul românesc din Iași, în 2160, în gimnaziul românesc din Iași, în 2161, în gimnaziul românesc din Iași, în 2162, în gimnaziul românesc din Iași, în 2163, în gimnaziul românesc din Iași, în 2164, în gimnaziul românesc din Iași, în 2165, în gimnaziul românesc din Iași, în 2166, în gimnaziul românesc din Iași, în 2167, în gimnaziul românesc din Iași, în 2168, în gimnaziul românesc din Iași, în 2169, în gimnaziul românesc din Iași, în 2170, în gimnaziul românesc din Iași, în 2171, în gimnaziul românesc din Iași, în 2172, în gimnaziul românesc din Iași, în 2173, în gimnaziul românesc din Iași, în 2174, în gimnaziul românesc din Iași, în 2175, în gimnaziul românesc din Iași, în 2176, în gimnaziul românesc din Iași, în 2177, în gimnaziul românesc din Iași, în 2178, în gimnaziul românesc din Iași, în 2179, în gimnaziul românesc din Iași, în 2180, în gimnaziul românesc din Iași, în 2181, în gimnaziul românesc din Iași, în 2182, în gimnaziul românesc din Iași, în 2183, în gimnaziul românesc din Iași, în 2184, în gimnaziul românesc din Iași, în 2185, în gimnaziul românesc din Iași, în 2186, în gimnaziul românesc din Iași, în 2187, în gimnaziul românesc din Iași, în 2188, în gimnaziul românesc din Iași, în 2189, în gimnaziul românesc din Iași, în 2190, în gimnaziul românesc din Iași, în 2191, în gimnaziul românesc din Iași, în 2192, în gimnaziul românesc din Iași, în 2193, în gimnaziul românesc din Iași, în 2194, în gimnaziul românesc din Iași, în 2195, în gimnaziul românesc din Iași, în 2196, în gimnaziul românesc din Iași, în 2197, în gimnaziul românesc din Iași, în 2198, în gimnaziul românesc din Iași, în 2199, în gimnaziul românesc din Iași, în 2200, în gimnaziul românesc din Iași, în 2201, în gimnaziul românesc din Iași, în 2202, în gimnaziul românesc din Iași, în 2203, în gimnaziul românesc din Iași, în 2204, în gimnaziul românesc din Iași, în 2205, în gimnaziul românesc din Iași, în 2206, în gimnaziul românesc din Iași, în 2207, în gimnaziul românesc din Iași, în 2208, în gimnaziul românesc din Iași, în 2209, în gimnaziul românesc din Iași, în 2210, în gimnaziul românesc din Iași, în 2211, în gimnaziul românesc din Iași, în 2212, în gimnaziul românesc din Iași, în 2213, în gimnaziul românesc din Iași, în 2214, în gimnaziul românesc din Iași, în 2215, în gimnaziul românesc din Iași, în 2216, în gimn

marilena vulpe

Umbra

Perche umbra, ascunzind de toate și sfișier și lene și păcaie, oglindă-n beznă, în creșug coboia, la poarta adevărului întreg,

cu strolul său cernit, cu gura mută, scrișită pe tărâșul de curcubă, micșuna țiga aruncă la picioare sub posul de lumină să se-omoare...

Poetul

Teceea Poetul și-am ferit deoparte ca Mareca Cale liberă să-i fie — teceea îndepărtându-se de moarte.

Și I-am pierdut apoi — era intr-o frunză — și intr-o scorbură de pom bătrîn, ascuns acolo ca să plîngă și nu știa deloc că e Stăpin.

Plutea pe vreme ca pe-un lac leac — eu mă uitam din mal în urma lui, un sfînt fosforescent în întineric...

Vegetală

Popoarele de frunze, profundă scufundare a-nșingurării noastre pierdută printre zări străine la chemarea splendorii vegetale îndepărtată-n sine de simplele-nțelegeri.

popoarele de frunze, verzi valuri de răcoare, corăbiile blete plute pe unda lor, furtuna de neliniști se schimbă-n contemplare la calma-nvecinare cu marele sobor.

Temurătoarea pace a recilor umbrare e plină împăcării cu sinele sfîșiet e-adune dezbănarea de vrei sfișioare în repetata pace ascunsă-n asfînit.

Nepedepsitul viciu
În fila cărții, ascunzîndu-mi rana, m-am scufundat ca-n somn — aștept să-not în ape limpezi și tăioase uitînd de calendarul pin-la-țoi iar coaja palidă a nepăsării se prinde peste gînd — pe dedesupt încep gheats spaima nopții pierdută în adînc de visul rupt și ce-i afară se îndepărtează reflex ascunsii inerci — în oglindă rana invie și întoarce înecul în sulfare nemurindă.

Atit
De-atîc ce vii mereu esti mai plecat, apropiat atit că mi se pare că-mi agrii sufletul îndepărtat ca pragul mării de-amintiri lunare și tot ce știu în tot mai neștîit, jignind atîta taina firii că-mi vine inima-napoi pe scut din cruciada țasă a iubirii.

Marină
Singurătate-n cer cu soare, singurătate-n albă clipă, în volul singur ce cleargă să-și prindă fratele de-aripă, singurătate legănată — în poezi cu alge mișcătoare la izbitura calimă-g de zăre.

Întoarce, caldele nisipuri de scoici pierdute în limanuri ajută vînt stînger s-așternă — n-obrazul mării sulimnuri.

Spectacolul literar-muzical „Luceafărul”

Unionea Scriitorilor din Republica Socialistă România organizează la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” (Calea Victoriei nr. 115), luni 6 iunie 1983, ora 19, spectacolul literar-muzical „Luceafărul”. Va roni un scurt cuvînt introductiv acad. Șerban Cioculescu. Își dau concursul: Ion Caraș, Valeria Seciu, Mircea Albușescu, Dan Grigore (plan) și corul „Madrigal”, dirijat de Marin Constantin.

teatru
Pe marginea unui debut

Spre meritul profesorilor săi și al spiritului care o guvernează, școala superioară de artă teatrală ne-a convins în ultima vreme că riscul și hazardul presupune în omologarea talentelor pot fi evitate și că, în consecință, se poate miza cu încredere pe forța de recuperare a teatrului românesc, în condiții de competență a îndrumării și profesionalism crescut. Nu de pomică de revelația produsă, încă în stadiuluna trecută, de o întreprindere promotivă de actori, producțiile acestor an lensează în luminile rampel talente noi, si — ceea ce este poate mai important — promisiunea unei continuități de concepție în formarea acestora. Acest lucru se cuvine cel dintîi remarcat comentînd semnătura de debut a studentului-regizor Alexandru Darie care păsește în teatru nu numai în virtutea vocației sale reale, ci și, iată cu constința semnificativei specificice a actului de creație scenică. De aceea a fost îndrumat probabil să se exerseze pe un text dificil ca „Madie Rosie” de Michel de Ghelderode ce presupunea ab initio delimitarea atitudinilor creatoare și a optunilor stilistice adecvarea mijloacelor școlului ideologic și artistic urmărit. Așa se face că formulîndu-si lapidar verșete lecturii sale regizorale (piesa vorbește despre

o opti fără șir se lupțase Lazăr să-i poată aduna pe toți, truda de loc isosară, noaptea erau de păcă de drum și nu mai trebuia umbraț pe la fiecare, unul dacă lipsea munca și neodihna rămîneau în vînt. S-ar fi luat după cocoi, dar și aceștia ori imbatrinisera și-și pierduseră mințile, ori se timpisera, cîntau cînd începeau să se tulbure zorile și atunci nu mai aveau unde să se ducă, picioarele se făceau ca bolovanii, cum să le miste, ascultau mai mult de pămînt decît de el. Noaptea era cu totul altceva, porneau singure minale numai de gînd, de ochi se despartăse de mîl, cînd i s-a pus pe ei o pinză groasă ca în Neceazul cîmîe, în post cu Samailă fiindcă s-a chinut să-l aducă mal bine de două luni; îl destusea ba prin porumburile coapte, ba prin ierburile uscate ori prin putregăurile umede ale pădurii și cînd se apropia de el, simțindu-l răsuflarea, corpul său prinde de mină, țipa o pasăre tocmită anume și totul se făcea, iar pusti. Dacă Samailă ar fi mers numai pe pămînt ar fi fost mult mai ușor, îl căuta drumul, o noapte, două, o sută, tima avea, și pester tot și, pus în fața, să-l gîndea de nicor ca pe lup. Pînă la urma, tot blestemata de pasăre i-a adus, Lazăr nu mai avea nici o nădejde, mal ales că toți cei chemați se aveau la masă și se certau, cînd unul cu altul, cînd împărțindu-se în două tabere, de citeva ori i-a fost nevoit să se lîncească cu necrușea. Pasărea n-a intrat înăuntru, nici nu putea, nu era numai pasăre era și altceva, Lazăr nu o vedea, auzea numai, cînd filifit de aripi, cînd tropot de mistreț, atunci a încercat bătrînul oca din urmă viclenie, a tocmît pasărea mîei și-o aducea pe ea, și-o aducea cu el cu tot, se cunoștea cu sîmintă lor de mal bine de saptezeci de ani însă a făcut rău nefericînd locul pe unde a trecut pasărea cu Samailă și nu numai alt, dîhania i-a împins cu aripi pe cel adus și s-a cîrpat în lîngă, pasărea tocmită a căzut moarte pe lutul incins și s-au amestecat cu soprițele care mîșunau pe lingă zidul vechi. Lazăr s-a asigură că numai un scaun e gol, a plecat pentru ultima oară, nu departe, în satul lor mut și s-a întors cu o lanțuț de aur lungă, el totdeauna a ținut la Dochia ca la ochii din cap, i-a fost milă să-o aducă în haine subțiri și ruple pe-alocuri. Cu toate că și Dochia era gazdă, nimeni nu s-a sinchisit să-l ajute pe bătrîn să scoată culele, ea se grăbea să lasă, vachile nemulșe țigăre din toate locurile, izbea cu pumnii în lemnul putred: „Totdeauna ai fost un nătarău, eu trebuie să inech laptele, să aștur cîinii, tu nu știi nici unde ai pus cleștele! Caută în pod, îl securea fără coadă, deschizi ca în lîngă, pasărea tocmită a căzut înăuntru intrară pasări betege și soprițe scriboase. Cîteva se urcără pe lada. Dochia le simți: „Ce-a asta? „Nu văd, Dochio? „Pune mina pe ele”. Lazăr se supuse. Pîlpîi pînă în umpluț brațului, la restul se pare că scrier din cel orbi”. De asta au venit, la rece trag. Spune-le că nu ridică că se umple casa”. „De ce vin? „Nu știu? „Nu, că nu te-ai întrebă”. Cei de lingă perete tăcără, numai cîțiva din capul mesei răspundeau în tăcîntare, proștea. Lazăr se lipi cu urechea de lada putredă și asculte răspunsul doigt: „Nu și mal fac găuri în pămînt, s-au învățat cu casele noastre, cum ne împunăm încep să se inmulțescă scîrîmă-ville. Ai tăiat lemne? „Nu-i frig aici”. „Pentru mîșcare. Du-te dar în lîngă, pasărea tocmită a căzut, unde ț-am spus”. „Nu mai am nici scără”, gemu Lazăr prin crăpăturile scîndurii. „Ba este. Fă-te că pui piciorul. Scara e tot acolo”. „Unde? „Nu ț-am spus, unde pui piciorul acolo e ușor. Așa e ușor să se urcîu odată cu picioroarele Găsi și cîntărilor, de fapt un putrezal umed și moale, pe care crescuseră ciuperci. Abia află scurea, rugîntă și boantă. Cînd cobori rămăse uluit. Își căpătase vederea de care nu-l convenea, era învățat să vadă lucrurile cum vrea el, nu cum sînt. Înjură în gînd lumina și obiectele mărînte pe care se asternuse praful. Așa-i, gîndi, un rău nu vine totdeauna singur. Numai de ochi nu mai aveam lipă. Cei din cameră se sculaseră de pe scaune și jucau cu pîși mărînti, fără muzică. Rămăse inepent de spaimă, unul nu aveau picioare și jucau în mîini. În fruntea horei era tot Dochia, nespus de frumoasă, ca o poveste. Diavolii purta hainele lor cu obele și be ca neaua. Prima dată fu convins că ochii își bat joc de el, dar nu fu așa pentru că îl recunoscu celelalte chipuri așa cum le știa. Purtau toți cojoace cu miroș puternic de oaie. Ar fi stat mai mult să se poată dumiuri însă Dochia îl călă pe picior și simți cum urcă în el dozoarea aceea stîmă de mult, așa că se trezi în horă alături de ea. „Parcă a început să cînte cineva. Dochio? „Marian”. „Nu i-a putrezit cîmpolul? „L-a avut cu el. În pămînt tot se păstrează”. „El nu se vede”. „A trimes numai cîmpolul, plin de cîntece. N-a putrezit vîntul, s-a tocmît o aurtă. Si cîntă nu poate, trimite din el cîte ceva”. „Să nu-ți bîi joc de mine Dochio, că...”. Nu anucă să termine, ea se opri din horă și-l sărută cu drag. Ceilalți chitociră cu inelekere. Lazăr o împinse. „Ia reci bucule tale și dă-mi spărie”. „Nu am să m-ai sărutat de mult”. Încercă să-l îmbrățișeze. „Pleacă de-aici!”. „Tu m-ai adus” și începu să ridă urit ca o moară fără boabe.

Lazăr se infurie și o împinse lingă un bătrîn slab și urit pe care nu-l cunoștea. Cîmîi nu se amuți. Oamenii se așezară pe scaune sau pe

ion florian panduru

VEDENII ÎN AMURG

Vădit îndrăgostit de mirajul „vorbei în colțuri și rotunde”, adică, fascinat de „modem” Nicolae Velas, Ion Florian Panduru este de pe acum, cînd își pregătește a doua carte, un prozator de o originalitate ce frizează, am putea zice, insolitul. Faptul se explică, în primul rînd, prin aceea că prozatorul vine, realmente, cu o lume a sa, lumea pitoresc-stranie a satului submontan bănățean pe seama căreia își exercită putericele virtuți (neoruniste) de stilist. Și mai e ceva, esențial: Ion Florian Panduru vede actual realității și simte tuburător miște lumea careia îi aparține, de care este îndrăgostit și pe care, artistic, are toate șansele de a o cuceri.

Nicolae Ciobanu

Joș si-l priveau mirati. Lazăr ridică secura: „V-am adus aici să vă judece”. „Voi pe mine sau eu pe voi”, miri o ciudățenie încercînd să se urce pe masă. „Samailă, stai cuminte că altfel te despic în două”. „Nu-i bine să vorbesti așa”. Îl dojeni o femeie destul de tinăru cu poale albe. „Cine te-a întrecut pe tine, petrio? Nimeni, am vorbit așa că ț-am fost cumnată”. „Îi vine și tie rîndul. Și tu cine am o judecată. Ai lepădat copilul nenăscuț?”. „Nu eu”. „Taci!” Lazăr îl prinse de haine pe Samailă. Acesta încercă să se retragă, nu putu. „Unde-a oile? Samailă căzu lingă scaun. „Care oi? Știi tu care te întreb, nu umbra cu hoții. Turmele furate nu mă interesează, nici că te-al dus dusului. Cu oile celelalte ce-ai făcut? Să nu-mi spu că au murit de gîbează, că nu m-ai prosti”. Samailă încercă să se ridice. Îl alătură ceilalți pînă ajunse la fereastră. „Fru-vește”. Lazăr se apropie de geam. „Un” să mă

uit, că-i noapte”. „Ce ala?” „Cînd nu-l ziuă, adică întineric, nu știu cum îi ziceți voi”. Se auziră clopote dinspre mînie și țipele de miel. De undeva, ca un zvon pătrîndu o doină betagă, moartă și ea de cînd lumea. „Îl fluerul lui Dumitru Cocora?” Și atunci văzu Lazăr turmele cele mal multe abînd noaptea și apropiindu-se de colibă. „De ce-s albe, ar trebui să fie și negre”. „Le-o albit ploile, zimbi Samailă, ai crezut că le-am omorî?” Lazăr își reveni și-l prinse de piept. „Unde-i brînză, laptele, lina?” Samailă îl arătă pe ceilalți. „De ce m-ai întrec numai pe mine, vorbește cu ei”. „Le vine și lor rîndul. Îa-ți pasărea de pe umăr”. „Nu pot, îl prinse de carne, mă tot ciugulește blestemată”. În Lazăr cloceța minia: „Spune-mi de ce ai plecat cînd nu trebuia?” De afară se auziră urlete de fiară. Oile ocotiră coliba și se alătură speriate înăuntru. „Nu stăți cu prostii, le mîlnăcă lupii!” Cei mulți începură să ridă, numai patru inși erau curvini de spaimă și încercau să iasă afară. Lazăr sparse geamul și începu să strige din toate puterile: „Lupii!, mă...!” Samailă îl prinse de mîna. „Nu te speria, nu le mîlnăcă nimeni. Nu-s oi”. „Da, ce-s?” „Vedenii”. Turma se îngrămădise lingă fereastră. Lazăr încercă să pună mina pe coarnele unui berbec. Se convinsese de apusele lui Samailă. „Ar trebui să te fac una cu pămîntul”. Ce patru îl înconjurară. Le sculpa în ochi ura. „Cine-s aștia, de-și bat joc de noi?” „Nu-ți știu, Dumitru, am plecat cînd am fost eu June. Atunci a fost omorul de la Craicul Cerbului”. „Spune-le să le facă oi. Să rămîna muntele viu!”. Lazăr îl împinse pe Samailă peste cloburile geamului. „Du-te dracului cu oi tu tot, Dochio!” Nevastă-să era tot frumoasă. Acum semăna cu florile lilaicului care umplea muntele primăvara. „Spune, dragule”, îl mai vezi pe asta?” și-l arătă pe cel cu turme. „Nu-l văd, și îl jos și eu”. „Unde jos?” „Lîngă ape, unde-l larbu crudă”. „Atunci oile ie oi și el mă mîntie”. Încercă să-l prîndă de mină, însă și-o retrase repede. „Lasă-l, omule. La noi, acolo, răspunde de vite. Are destule pe cap. Avelți multe”. Cîte nu peți să numeri. Că nu-i nici număr cîte vite sînt. „Eu îl știam cam prost. S-o fi deșteptat dincolo. Aici a și furat, așa a ajuns să albă turma cea mare. Să le spu să nu se încreadă în el”. Cineva rise. Era un bătrîn mărînt și ușor, prin mîșca capul în toate părțile ca vîntul. „Cine naiba ești? Dă-te jos de pe masă!” „Eu am m-ai stăpînul”, țipă artărea. „Unde?” îl întrebă cel patru pe Lazăr. „Peste tot, țipă iar, cit se vede și cit nu se vede”. „Aici tu n-ai nici un drept. Cassa rămîne a noastră”. „Vei pune vorbeau deodată, greu îi dădea seama că nu-i unul singur. Lazăr îl amenință: „Nu vă este rușine, nemernicilor! Pentru alt-

Desene de Gheorghe Bălan

Ce e nou în poezie?

Urmare din pag. 1

celor care au debutat prea tîrziu pentru a putea fi asimilați generației '60 nu au întîrziat să apară. Astfel, dacă volumele de versuri ale unor poeți ca Dan Laurențiu, Marius Popescu, Ionel Popescu, Constantin Albușescu, Ioan Romănescu, Virgil Măzărescu, Emil Brumaru, Vasile Vlad, Mircea Ciobanu, Grigore Arbore, Nicolae Ioana, erau comentate de critică, fără însă a reuși să polarizeze interesul, înclădarea lor într-o nouă colecție editorială, „Hyeronim”, a deschis ochiștii cititorilor. Cărtica Romănească (antologie, postfață, critică și tabel bibliografic selectiv) a determinat, în unele cazuri, revizuirea ierarhiilor valorice și, oricum, sporirea atenției criticii. S-a vorbit chiar, la un moment dat, de o generație Hyeronim, cu trăsături stilistice și formative distincte față de generația '60. Criteriul care a funcționat aici este, de bună seamă, absolut formal, căci ceea ce îi desparte pe poeții citiți este înfînit mai puternic decît numele colecției care i-a reunit. Și totuși, el s-a dovedit, cum am vă-

zut, eficient, constituindu-se în termen, dacă nu de opoziție, oricum de comparatie. Tot o replică de grup au produs sau, mai exact spus, au favorizat și poeții care au debutat cu volume în jurul anului 1970. În ambia lor de a clasifica și organiza totul sau de a oferi repere cititorului, asaltat de numărul mare al aparițiilor editoriale și dezorientat, poete, în hăștișul poeziei moderne, criticul au propus, pentru poeții de care vorbeam, formula „promotivă '70”. Formula, contestată de unii, acceptată de alții, „a prins”, cel care au lăsat în serios fiind, în chip surprinzător (căci de obicei sînt refractari tentațiilor de „alinare”) inșiși poeții auși în vedere. Nu demult editura „Eminescu” a publicat o antologie în limba engleză, intitulată 15 linii poeți români (15 Young Romanian Poets), selecția versurilor și traducerea aparținînd unei poete — Liliana Ursu. Poeții antologati (Daniela Crăsnaru, Ioana Diaconescu, Mircea Dinescu, Dinu Flămînd, Ioana Ieronim, Carolina Ilica, Dumitru M. Ion, Ion Mircea, Lucia Negoiță, Adrian Popescu, Mircea Florin

Sandru, Grete Tartler, Doina Uricariu, Liliana Ursu, Dan Verona) sînt nume cunoscute în lirica romănească de azi, evolvînd în spații tematice și cu modalități stilistice distincte. Singurul criteriu unificator este vîrșia poezilor, oscilînd între 32 și 35 de ani. Se înțelege că ne aflăm, dincolo de fidelitatea traducerii și bunul gust în selectare, în fața unei tentative de a se afla, prin antologare, stadiul de grup poetic unor creatori altfel bine individualizați. Așa cum, inerior poeții care au debutat cu volume în ultimii doi-trei ani, după declarații pro-domo, convergente intru susținerea ideii de nouă generație poetică, au publicat volumele colective Aer cu diamante (Traian T. Cosovei, Mircea Cărtărescu, Florin Iaru, Ion Stratan), Cîntec (Mariana Marin, Ion Bogdan Letfer, Bogdan Ghiu, Alexandru Musina, Romulus Bucur) și Vînt potrivit pînă la țare (țrece inerior poeții germani din România). Nevoia de a se așeza sub semnul unui grup și sau generații poetice reprezentată tot comună a acestor demersuri și, totodată, ceea ce am considerat a fi nou în peisajul poeziei romănești contemporane. Sentimentul apartenenței la un program dă — se pare — mai mult înaltă în interior o confruntare poetică avînd ca efect întîrșirea unui climat stimulant. Cîștigul este, în primul rînd, al cititorului.

ioana diaconescu

Leul în iarnă

Leul iernii, așa-zisul viteaz
Se scușură : coama-i căzu
Și pielea-i căzu.
Carnea însingurată tremura
Pe albul zăpezii. O clipă, mina mea îi prinse
Gheara nevăzută. O diră, un șanț mi se
strecură

Pe obraz. Lacrima iernii. Țărture înghețat.
Intinse și mina ceaaltă. Avui
Revelația risului. Un ris
Pe dinăuntru. Fără gură, fără dinți.

Nici vorbă

Să iau cuțitul acesta
Cu tășul de aur
Și să-l strecur ușure
În rana acestui perete viu.
Voi prinde, pe această parte a zidului
Cuțitul trecut fără milă prin rană
Și voi răsuși. Un băgăit
Înroșit mina mi se va face.
Așa. Și pe urma cunoașterii voi eterul.
Oarba măsură, gloria albă
Și pocea pufoasă a norilor cu care
Nici vorbă să mă fi obișnuit.

Alice în țara minunilor

Imi mai spuse
Ceea ce nu se spune
Adică ceea ce se auzi
Se spune că nu ai voie să spui
Și soarele de alarmă
Începură toate să sune,
Păpășile automate
Puseră mina pe trăgaci,
Oceaanul mai revărsă
Încă o recoltă
De pești morți,

Și iar imi spuse
Ceea ce nu se spune
Adică ceea ce se auzi
Se spune că nu ai voie să spui,
Și tot așa piină cind
Vizi'orăm toate gaerile subterane
Fugind, căutind să scăpăm
Cu viață
Și chiar și scăparăm
Cu viață.

Poesis

Să stai nemșcat
Cu coatele pe genunchi
Așteptind ora celebră
Cind vei pu'ea scrie.
Pină atunci

Să nu te înțelegi cu nimeni,
Să fii ursuz, bolovanos
Și neprie'enos.
Să aștepți i acea rază de aur
Să-ți polească umeri,
Să aștepți i clipa destinderii
Cind nu vei mai fi
Un ghem de foc
Înfășurat de mai multe ori
Pe același, unic
Aperat de tortură.

Pastel uriaș

Intr-u-n lan uriaș
Sub un cer uriaș,
Odihnea, pentru ciori,
O sperietoare uriașă.
Și era și verde
Și mov
Și albastră
Și nu era deloc unită
Uriașa sperietoare a noastră.
Ciorile ca ciorile :
Veneau, o priveau
Și de grul pe care-l aveau de mîncat
Urtau.
Dar veni pe sub pămînt
Unul mițtel,
Un șoricel de cîmp
Și își făcu de cap
În văzul uriașei sperietori
Și a uriașelor ciori.

Acasă

Nu pot să nu-mi amintesc. Aveam mina
Prinsă în copca lacului.
Aveam obrazul prins
În lacrima iernii, la
Streasina casei. Aram
Un cîmp de zăpadă,
Un cîmp roșu, de foc,
Prindeam o creangă infocată
Cu mina goală. Jarul nîgea peste noi.
Spuneam „acasă”. Acolo, în orașul subțire
Cit o literă ștearsă. Acolo, în oraș. Acasă.
Prindeam pești de jărătic
Pe care-l frîgea zpada.
Cruci îi mîncam, adică
Fripiți domol la flacăra zăpezii.
Cu gurile însingurate
Sorbeam văzduhul. Și era
Cald și gerul mușca din noi, pe rînd,
Eram acasă-n orașul subțire
Ca o literă ștearsă,
Ca o literă arzind cu vilvătăie,
Ca o literă crestată herbinte
În jarul zăpezii.

Epoca dialogurilor

Urmare din pag. 1

rute în Europa ca și în Japonia. Una din aceste cărți-dialog apărută la editura Flammario în Franța în anul 1980 se cheamă *Noaptea cheamă aurora*, dialog orient-occident asupra crizei contemporane.
Daisaku dialoghează cu Irel sute cincizeci de pagini cu savantul francez René Huyghe, autor a nenumărate cărți traduse în mai multe limbi, cărți asupra artei și culturii.
În cartea mai sus citată printre cele citeva opere de artă semnificative ale lumii contemporane se află reproducerea la pagina 231 *Pasărea în spațiu* a lui Constantin Brâncuși. Dialogul lui Daisaku asupra artei contemporane implică și arta românească, pasărea de aur a lui Brâncuși, dar mai aduce vorba noastră veche și nepieritoare, implică satul românesc, implică marea spiritualitate a satului maramuresan asupra căreia au purtat un dialog cu alt savant japonez, Nambara, profesor al universității din Tokyo, publicat pe o pagină în revista „Flacăra”, asupra satului primordial, Daisaku Ikeda va vizita Maramuresul. Dialogul pe care l-a avut cu marele istoric Arnold Toynbee îl aducea pe oaspetele țării noastre deschisă intelenșurilor mai adinci asupra jertfel eroismului statornic al unui popor, simțem sigur că-l va înțelege pe Brâncoveanu ca și pe Iorga. Părvan ca și pe sculptorul Anghel sau Anemonele lui Luchian sau poemele ultime ale lui Voiculescu.
Un capitol special în cartea amintită este legat de valoarea spirituală a operei de artă implicind și poezia și molusul pe linia imagine. Opera de artă implică dimensiunea etică a omului, ea nu este „reproducerea realității ci străvederea prin realitate, a senza și percepe obiectul dincolo de aparente” (pg. 228).
Acest om de cultură care s-a îndrăgostit de Franța printr-un tablou datorat pictorului Millet, numit *Angelus*, care exprimă evlavie unei familii de țărani aflați pe cîmp după o zi de lucru, descoperiți bătălii de aur a clopotului turlei satului de departe, linăz unele trudele și fructele pămîntului, acest suflet de om sint sigur că va înțelege poarta maramuresană și povestea păstorului din Miorita ca și fresca Voronețului și muzica-epocii lui Brâncoveanu, ca și măreția jertfei lui și a coșilor săi.

mihai duțescu

Pasărea

Am să definesc timpul
ca suma tuturor
morților
pasărea atârșă de
lună se depărtează,
ochiul meu
mă duce de mină

am să definesc trupul
ca suma tuturor
mingiilor

pasărea e umărită
de teava de pușcă
a minii

se desprimăvărează,
o simt după
felul în
care te miști
și sperii
tu, cea fără
de moarte.

Ochii și aripile

O pasăre zburind în
pămînt, atingind aproape
pieptul dezgolit
al morților

nu e încă timpul
să-ți pui urechea
mai trebuie o viață
și apoi: o moarte

nisipul în gură,
seara, înainte de somn,
piramidele măcinându-se,
vîntul spulberind chipurile
celor ce ne-au hult
și totuși eu cred
în trupul tău,
în brațele tale,
în tristețea și
mintuirea iubirii

Alte cuvinte

Riuri suspendate
deasupra caoetelor
noastre curgind
alt oras, altă lume
trezindu-mi pe la timp
ca o adiere

alte păsări decit
cele de pe pămînt,
alte păduri,
alte zăpezi

toate au cite o
dublură, în armura
lor de lumină

alte atingeri,
fără cuvinte
decit cele
ce țî le-am spus
dar există oare
alte cuvinte
decit cele
ce țî le-am spus ?

Vulturul inimii

Fiecare lucru sub semnul său,
timpul e chiar uitarea
steaua își caută steaua
originală

spre nespusa putere
a amintirilor mă rotesc
în jurul orbitei acestor
infinite planete,
orbînd în fata luminii
lor fără margini

nu mai am zî și nu mai am
noapte, doar inima,
vulturul inimii,
coborînd peste trupul meu
din cer
respirîndu-mă
și uîindu-mă

Templul din Egina

Timpul te ocolește
în vîltoze misterioase,
ești o înolțoare
lăsînd în urma-i
lumea perlată a zilelor

vremea nu cutează
în apropierea ta,
își pierde calitatea,
îîndcă tu negi
legile fizicii
și ale astronomiei
și legile legilor

doar așa rămii tinărd,
jefuită de zimba
jefuită de propriile statui,
ca templul din Egina

ține mînte
Timpul nu e decit
un riu în care
te scolzi a singură dată.

Căutarea nemuririi

Părelnică logică a iubirii
conciliindu-ne trupurile,
O, de cite ori am murit
în numele tău

hoatul acestor buze
fără cuvint,
spă-ma de a nu ajunge
la limită,
de a nu pierde vreedată
nesomnul
la care sint odint
în obținerea nemuririi
un rol important îl are
și clipa,
pscul acesta pe care
îl fac în vis
deasupra propriului trup,
deasupra umbrei mele
gînditoare
și unică.

Cu sufletul curat

Scriu un text pentru bufon,
pentru bufonul trupului
reg'o o să aibă grije
să dea viață acestui text

Cu sufletul curat

Scriu un text pentru bufon,
pentru bufonul trupului
reg'o o să aibă grije
să dea viață acestui text

trupul va primi palme,
va fi înghintit,
va cădea din scenă,
rîzînd și plîngînd,
va roși adevărul,
va filozofa despre
timp, despre nemurie
treptat fardul i se va
șterge de pe obra'i,
își va pierde peruca
va începe să semene
apoi, spectatorilor

cind vor intra lași
o să demonstreze
cît sint de blînzi,
se va apropia de dinșii
sărutîndu-i pe frunte.

Vivisecții

Miiniile tăiate ale umbrei,
vîntul ore talia fină,
cu goarna luminii
pe buze, trupul meu
întră în toamnă

fructele n-s-au copt,
păsările n-au mai plecat,
încrămăntă ora
atirna,
de plumb

umbra mea
cu caoul tăiat,
în ogîni sintem
întoîteana
mai bunii
dacă imi acopăr cu
puărd obrazul,
o să credeți
că nu m-am schimbat.

Spune și tu dacă n-am dreptate

Ca și cum aş vrea să respir, ca și cum mi-aș căuta
o justificare pentru această amiază din tîndrețea și
răsfățul elastic al pisicilor din sufragerie.

Ca și cum din țipetele isterice, din greața și leșinul
domnișoarei din tapiserie (minusă ei, ciordăpăul ei alb -
ce picioruș, ce ochi - o adevărată zeiță...) din paharele
sparte și așa mai departe, aș încerca
să refac un trecut aproape plauzibil.

Desigur, străzile astea își vor mai aminti de mine ;
aici, fiecare lucru pe care l-ai atins
e-o colivie din care noaptea ies sufletele.

Și totuși, cu un gest nesigur
secunda de-acum atinge pămîntul. Intr-o insuportabilă
încordare a simțurilor.
intr-o insuportabilă încordare a părului tău aprins
de-o speranță, de-o poftă de-a mea căzuță-n genunchi,
în brînci, într-o viață străină.

Aici, fiecare zgomot lasă umbre lungi de tăcere.
Și nu mai dormi și nu mai dormi și noaptea
coborînd în urma ta un animal cu aripi tăioase, liniștitoare, -
în iarna din ce în ce mai lipsită de zăpadă,
în amiaza din ce în ce mai lipsită de sens,
în trupul tău din ce în ce mai aplecat peste fereastră -
din ce în ce mai aproape,
din ce în ce mai amenințător.

Ore dulci

Ore dulci, cînd frigul e mai pur și-n depărtare
tremură doar țiparii electrice ai șinelor de tramvai -
cînd lenea ta dă sens reclamei luminoase de peste drum
și-ți alunecă pe rochie ca un jeluș parfumat.
În lumina imbecilizată a zoriilor să deschizi
cu pînă miliarde și miliarde de ochi
pentru lumea unui miliard de imagini înfășurînd
aceeași zăpadă învățată pe dinafară, povestită de toți.
Ceasuri întregi cînd nu mă pot hotărî să te înghet cu uitarea
iarbă mirată care-mi inverzești miiniile...

traian t. coșovei

Doar ore de lene trasă în aramă subțire.
Poți ronțoi aici o bobă de cafea ca pe-o istorică cu tîlc.
Poți auzi zgomot de fiare, urlet de chei răsucite.
Poți ameți o stafidă în geroza din ochii satrapului
și poți amina cu o zi cianura albă a zăpezii.

Dar vine noaptea
ca o scrumbie pe limba tandafirie a pisicilor
și te luminează unul oraș mușcă din privirile tale
ca dintr-o piine tremurătoare, albastră.

lerburi se-nalță și dor
și-un vis ciudat, dîndu-ți ușor pîmul de pe frunte,
ai vrea să descopere
o mare aventură.

Îmi țin capul în mină

Ciudată vreme de eclipsă -
imi țin capul într-o mină și cu cealaltă îl pieptîm soldățește
(de jur împrejur, numai încaperi pustii, numai sertare
și uși care închid vechi galerii inundate)
Imi țin capul într-o mină și-mi spun : oh, dar soldații
ei nu-ți vorbes decit despre femei și despre
rosăturile de la bocanci.
Ei sint întotdeauna singuri și despărțiți
ca o mină cu degetele tăiate.

Imi țin capul în mină și, prin tunelul gitului,
imi văd prietenii triști, adunați în jurul meu ca la un foc,

cu lacrimi lungi de porțelan plîngînd în tăcere.
Ciudată vreme de eclipsă -
imi țin capul într-o mină și-mi spun : oh, dar femeile
Imi spun : dar femeile ele aruncă amintirile așa cum
ai arunca tu cojile de portocală pe fereastra vagonului.

Ciudată vreme de eclipsă (mi-am lăsat fața să-mi crească
atîrînd în fața oglinzilor)
În urma noastră, orașul a rămas noros și suspendat în
întuneric.

Ciudată vreme de eclipsă - imi țin capul într-o mină
și-mi spun.

O viziune a stației de benzină

Privită prin dioptriile mișcătoare ale plouii,
stația de benzină seamănă cu tine - capricioasă
ca un pește de aur căruia i se pun prea multe dorințe.
Încercată de podobe. Jupuită de jetul glacial al neonului.
Răsfățată de motociștii damnați.
Pentru că tu ești o ogîndă fermecată stăpînită de duhuri.

Pentru că eu cred că noi doi ne-am întîlnit în altă viață.
Și pentru că dragostea ta e-o reclamă luminoasă din becuri
care mîncă litere. Și refuză să-mi vorbească despre ultimul
detergent.
Și despre stîngerea universală.
Și-mi ascunde unele amănunte despre migrația sufletelor.

Nu intimidător ist soune Costel Bada : sculptor-ceramist. Preemnența
uneia sau aleia dintre atributurile fi-
inței sale artistice e greu de stabili-
li. Și nici nu are vreo importanță o
asemenea discriminare, atîta timp cît
viziunea artistului oferă alternativa
unei existente ce însumează în exa-
lă măsură numeroase fațete ale reali-
tății, fără a-i fi amenințată armonia și
independența evoluției și a structurii-
lor. Desaltă, adevăratul creator nu-sî
limitată nicodată cîmpurile de ac-
țiune, după cum nu-sî aproape alte
unele, materiale sau tehnici decit cele
ce răspund în deplină consonanță a-
venturii sale creatoare. O dialectică se-
cretă, ce funcționează doar în imperi-
ul marilor energiilor creatoare, ordonează
în sintaxa adesea unice întreaga
această prefacere a lumii. Si, poate că
în nici o altă îndeletnicire sensibil-uma-
nă nu e mai vizibilă această căsuță a
creatorului, ca în arta sculpturii.
Atunci cînd vocația sculptorului se
manifestă și prin milicioarea pămîntu-
lui și a focului - două dintre ele-
mentele heraclitiene aflate în sălăsul
primordial al lumii - esenș imolîn-
ni destînlul său artistic căsuță for-
ta de expresie a unui ritual continuu.
Lumea în viziunea lui Costel Ba-

și Mari, ori calligrafie spirălate ale
insemnelor solare tronînd deasupra
micilor întîmplări figurate din vîsta
cea de toate zilele a oamenilor : imix-
tiuni motivoce desprîse nărcă din lu-
mea anticeor stele funerare sau a
torii canemiriene de la răsrucoa
veacurilor XVII-XVIII, aremintin-
du-le chiar și cu citeva notăli iron-
ice de tot labruyerian. Costel Bada
vădește în această ipostază vocația
„jesirilor la rampă” pline de vervă,
modelul său plastic urmind linile de
forță ale unei robuste spiritualități.
Nu un moralist se vrea în acest fel
artistul, ci un cavalier al polemicii im-
potriua a tot ceea ce conturbă la un
moment dat precursul echilibru estetic
și moral al comunității umane. Desi
formal evaluate aceste „caractere”
din bestiarul lui Costel Bada evocă
solida tradiție a ceramicii obzogene și
zhebolene, ba și a mai îndepărtatei
ceramici precolumbiene, ele sînt nă-
trează deolna autonomă a dicționarii
plastice locmai prin versatilitatea cu
care artistul a înțeles să formuleze și
să ne comunice modernitatea bine
strănută a viziunii sale.

Corneliu Antim

Considerind lucrurile în mare, două
ar fi modalitățile de apropiere a cri-
ticalității muzical de viața de concert.
Mai întii, ceea ce am putea numi o
„secțiune transversală prin stagiune”,
cu alte cuvinte, insistența asupra u-
nui singur concert însoțită de încer-
carea de a desprinde nu numai ju-
decăți de valoare ci și, printr-un mi-
nimum de referiri la alte similare
concerte, evidente în ceea ce privește
orientările de repertoriu și echilibră-
rea acestuia pe parcursul seriei de con-
cert, calitatea execuției (atit de dife-
rentă de valoare de la acompaniamentul
pentru instrumentul solist la redarea
pieselor de rezistență ale seriei) sau a
pieselor programate. Apoi, se practică
frecvent urmărirea unei anumite la-
turi a vieții muzicale : creația româ-
nească, valorile interpretative înere,
intensitatea vieții muzicale camerale
sau a stagiunii lirice etc. Evident este
că cele două modalități de a scrie
cronica muzicală se întrepătrund, al-
ternanța lor fiind cu atit mai intere-
santă cu cît rezultă nu numai di-
versitate ci și o acoperire globală a
fenomenului muzical.
Opriindu-ne asupra unei singure seri,
de data aceasta la Flarmonică, am
putut asculta, sub bagheta lui Mircea

pagini de stag' une
Cristescu, binecunoscutul *Preludiu*
simfonice de Ion Dumitrescu, progra-
mai cu prietului implinirii venerabilei
virșe de 70 de ani de cel care, multă
vreme, a fost președintele Uniunii
Compozitorilor. Despre însemnătatea
creștii și activității sale, este prea
restrîns spațiul să scriem aici ; tre-
buie însă spus că, într-un fel, deve-
nirea profesională a maestrului Ion
Dumitrescu este exemplară pentru de-
venirea muzicilor românești postbelice,
momentele cînd obștea s-a aflat sub
îndrumarea sa fiind momente deose-
bite la fel cum creația sa, prin infu-
zia pregnantă de nealțierat foicior ro-
mănesc, interesant distilat. În pasta
sonoră a unor piese rezistente prin
ele însele la eroziunea vremii, este o
creație deosebită, deosebindu-l pe
maestrul Ion Dumitrescu de alți vîno-
și continuatori ai unei nobile tra-
diții în componistica românească
modernă. În ceea ce privește piesa
concertantă, *Concertul în do minor*
pentru pian și orchestră de Beetho-
ven, n-am reușit să mă lămuresc dacă
protagonistul seriei, austriacul Gilbert
Schuchter este instrumentist de pri-
fiera sau de amuzament. Singura cer-
titudine este că, la pian, piesa a fost
interpretată în tonalitatea (la sensul

Violet Crețu

FANTASTICUL, DIMENSIUNE
A «PROZEI SCURTE» ROMĂNEȘTI
ION
AGÂRBICEANU

III. Obsesia „vedeniilor” (5)

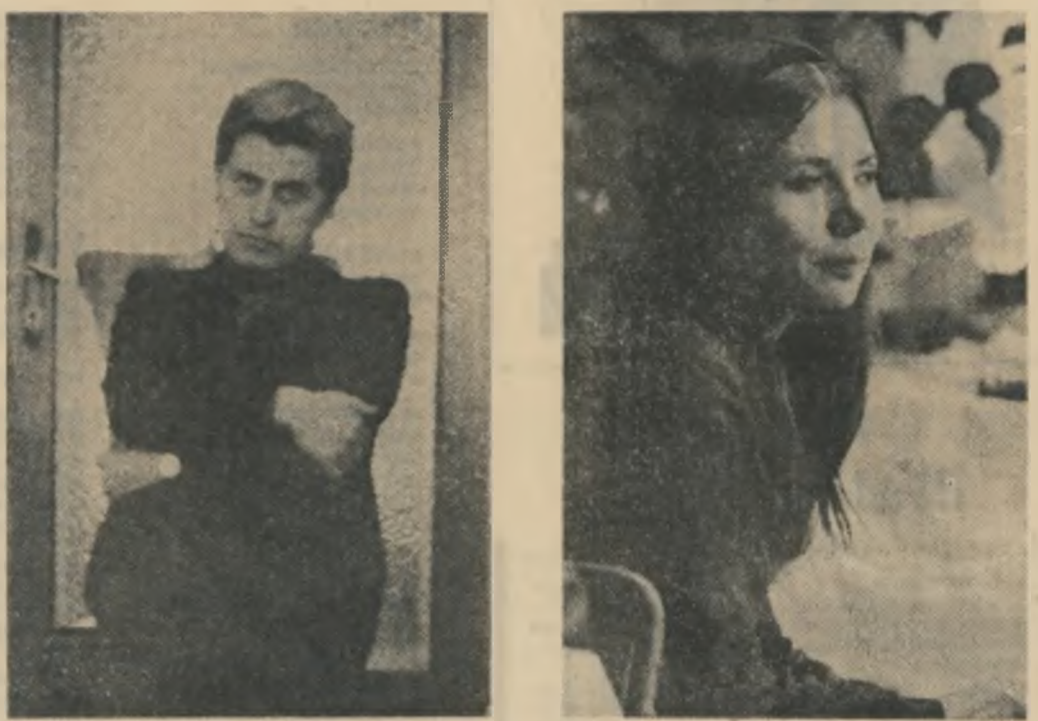
in starea disperata in care se afla, „băieșii” au cmar de a doua zi a venit în vizita lui Vilevi, intrând în mină. Numai că aceasta, „supărată”, sunca-ta nu era deloc asemenea gesturilor necugetate: „Cind s-a descoperit o vi-nă, mai în urmă, răzâsă stătea unu Ionu Bancii. Dar abia o zărise, abia arărase cu mina spre dinsa și ortaci cu care băia rămăse-șeră trănziți, un colț de stincă în căzuse lui Ionu Bancii drept în creștet, făcându-l chisaliță”. Pe de altă parte, înstrăinat de ortaci săi, ignorând frământările lor, de vreo patru ani, în baie nu mai lucra. Ciocanul lui, sfredelul lui rugineau după cuptor, iar în crisma din sat nu mai intra... Viziile Mirza duce un trai intru-tot neconform cu mizera situație materială a celor din jur: „în schimb, însă, mergea lumea la oraș și bea, în restaurante, la rând cu domni mari, bea cite trei zile. Și-i cîntau muzicile ca la nunta, și chiuia Mirzută de răminca crismarul cu gura căscată”. Cuprinși de neliniște (gîndul le este la Vilevi), constanți devin curioși, între-bîndu-se de unde ar fi Vasile Mirza, de unde schim-ba ce se întâmplă cu el: „Vărsa bani cu găleata. Și, de muncit nu mucea, vreo slujbă pe la băi nu purta, ci se plimba prin sat cu un împărat. Se plimba zi și noaptea? Noaptea nu stia su-ziet de om pe undeva cămărușă”. Concluzia este că Vasile Mirza a trădat mora-la impusă de ritul magic conform căreia acțio-nează întreaga colectivitate a minerilor. A călcat interdicția sacralizată, încheind pact cu for-tele intrinseci, încheind, în esență, cu spiri-tul diavolesc, asumat, de data aceasta, de in-săși Vilevi băilor. Opinia, trădînd îngrîșorare, este că Mirzută „avea legături tainice” cu Vile-văbăilor („Oamenii din sat, la baie, prin crismă, spuneau că Vasile Mirza trebuie să fie în legă-tură cu Vileva-băilor. Altfel, de unde schim-ba el în toată săptămîna funți de aur? Altfel, unde ar umbia el noaptea de-a rîndul?”); ceea ce, de altminteri, se și adeverează. Necugeta-tul lui este pur și simplu, surprins în dia-bolice lui indeclicare, dăruit, însă, cu atribu-te nefrești, de „vedenie”, și „vizit” ca atare: „Și vreau băieșii mai peștriți la mațe înce-pa să spuie minunea: Cică, în puterea nopții, cînd se întorcea de la baie, l-ar fi văzut pe Mir-zută trecînd Dealul-Băilor. Dar nu mergea cum merge, ci trecea zburînd, parcă neatingînd pămîntul. Și părea că-l duce o furtună, așa tre-cea de iute. Alții îl văzura cum urca pe Frasinu, pe de-supra braziilor, ca o neagra, și cum, de sus, de pe creștetul muntelui întunecat, îl chema, fă-cîndu-i semn din mina albă, un chip de femeie”. Ce este adevărat din toate acestea, iată, de-fapt, izolează de lucru a prozatorului. Impulsul de a ilustra ideea de „vedenie” încorporează în modul documentar materia ritului folcloric și pune în slujba temei propriu-zise a autorului. Este o temă prin excelență cauzistic-ohiologică, potențată, cu mare subtilitate și rigoare, din unghiul a două motive ce fac ale inșele o ex-celentă alegere în arta lui Agârbiceanu. Anume, este vorba de motivul comorii și de acela al vrajei erotice. Cauza viului interes stîr-nit de lectura povestirii se află tocmai aici, în chipul cum tema folclorică se constituie în mod de vîntă tulburător prin exorcismul său necen-tentativ, natural, și de aceea, ideal pentru pri-nerea în valoare a celor două motive. Cufun-daerea eroului în misterul demonic este conse-cința cea mai de seamă a întregului proces. În izolezarea de „vedenie” Vasile Mirza își pierde o bună parte a identității umane. El îm-prumută, parcă, atribuțele de o stranietate ma-gică halucinantă ale Vilevi-băilor. Personajul lui Agârbiceanu face literalmente figură de „vedenie” și acum, cînd este descris realist: „Sera, cînd cîntă în pîrcău, în jurul grădii, prin tufisuri, trecea vîntul pe coastele muntșilor și-l înghițea apoi cînd o pădure de brad, cînd alta. Păsea încet pe cetina ascuțită, se apropia în răstîmpuri, mîroșind parcă, apoi pleca iar. Taina nopții înghițea, și dintr-o dată, dintr-o vreme rece și se prelungea din cînd în cînd de-a lungul spînzării, dar îl mergea mereu. Și cînd i se apropia locul stînt mîna i se înlesta de cio-canul nu de oțel, se lăsa pe brînci și se apropia cum se apropia mîna de oțel, se basare, se acop-șeră cușei. Și nu se știa”. Precizarea că Mirzută scoate ar din locuri știute (numai de el) se cuvine a fi reținută; și se apasă, astfel, în continuare, pe ideea pactu-lui cu diavolul, a legăturii tainice cu Vileva-băilor. Revenirea asupra aceluiași detaliu atrage după sine un context protoretic ale cărui com-ponente, în ordinea progresiei spre demonic, merită o deosebită atenție: inclusiv și mai ales ceea ce spune în legătură cu momentul cînd Mirzută „pleca în locul cel de-al saptelea”. „Avea vreo șase locuri știute unde mergea mai bucuroș. Cînd avea să meargă în locurile acestea, peste săptămîna nu era așa de palid, vorbea cu oamenii, rîdea, tot creștinul. Dar în răstîmpuri depărtaie, la trei-patru luni, pă-reau aproape morți cînd se lvea oamenilor. Și, după tăcere încruntată de două-trei zile și tot atîtea nopți, se hotăra, în sfîrșit, în noaptea ur-mătoare. Atunci pleca în locul cel de-al saptelea. Și-atunci, de multe ori, două nopți sta în cîmpul pămîntului, și cînd lăsa, ochii lui scîl-pău ca de drac”.

Dar Vasile Mirza nu este un căutător de co-mori din avaritie, din stricnă patimă pentru îmbogățire, în lînie, să spunem, balcanică sau, raportîndu-ne la tradiția poetică etimologică, în descendență slaviană. Asemenea lui Constantin Fierăscu din navela lui Gala Galaction, e-roul lui Agârbiceanu este împins într-o aseme-nă „păcat” de patima pentru fita bătrînei Ni-lușca, diabolice stăpînă a circumștilor de la oraș unde, împins de fatalitate, nimereste și tîntărul băies. Din perspectivă acut existențială, sub-stratul temei fantastice al povestirii aici este de identificat. Se poate spune că Nilușca în-deplinesc, realmente, rolul de agent al Vilevi-băilor. Desigur, parca dintr-un bost de gîzoză, povestiră vrăjitoare (și nu ultimă nici calitatea ei de circumstăență, în mitologia populară, ade-sea, personaj „insemnat”, om al diavolului) este grăitor prin el însuși, și să nu mai vorbim de înfățișarea crismei aflată în momentul cînd, în momentul cînd Vasile Mirza descinde din minele părăsite din „locul al saptelea”, care este acela (atenție la nume!) de pe dealul Vilcoiului, în punctul numit Vitejul-Oanei. Potrivit cre-dinței, adine înfrădăcinte în etica populară, că orice pact încheiat cu diavolul se rezolvă prin moartea năprăznică a celui căzută în păcat, și Vasile Mirza este înghițit de adîncurile ble-smate, aflate în stăpînirea Vilevi-băilor: „Ajunge la vîrte, aorîșe lumina și, făcîndu-și cruce, începe să se lase pe treptele sărăne pe perețele de stîncă. Dar nu s-a coborît de-un stînjîn, piciorul drept îl alunecă pe o treaptă, și vîntul se rostogoli în adîncime. Un vuet înăbușit părea că vrea să scape din pămînt; apoi se făcu liniște”.

Nicolae Ciobanu

istorie în inimaginabil
a literaturii române
contemporane

Vozut de
Ion Cucu

Tudor Octavian fotografat chiar în ziua apariției noului său volum „Mihai”, stîpînit, și sluga lui, Mihai”.

Ileana Malancioiu la o sedință a Consiliului Uniunii scriitorilor

Poetii Adrian Păunescu și Nichita Stănescu bucuroși că îl au în preajmă pe editorul Valeriu Răpeanu

NUMELE POETULUI

Caietul debutanților 1980, 1981 (IV)

dan Nicodim, preocupat mai ales de des-coperirea ingenioasă a limbajului oral / „Priviți această galerie de portrete / ale iluștrii familii fun maschine / i spuse doamna ghid cu convingere / au fost toți în elita armatei — în / familia fun maschine / cariera / armelor a fost o tradiție / glorioasă / rulate de antiprotozonisti / pe căpitan / iată-le cîinele javorit / criguet / iată-le / la / purtat favorit unde petrecuau / uicendul / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă lucruri bune — ce / curățenie era aco-lo, iesu / ce venimuri minunate erau — suspina / cu tristete și — / a / desigur — cu convingere / tuda / cea săracă / privind camera / prăfuită și goală / — Nu / rîscă să rămînă un poet / oarecare / dacă / nu / și / trîndu-se împreună / o / ei / au / făcîndu-mă

Destinul unui revoluționar

De vreo doi ani, Editura Sport-Turism trage o colecție excepțională: Pe urmele lui... S-a putut crede, la început, că este vorba de o reclamă turistică dezgătată, dar foarte mulți s-au înșelat și au pierdut astfel câteva din cărțile colectiei. Mă număr printre naivi.

Când am citit însă monografiile — căci așa ceva sînt — despre Galaction, Blaga, Anton Pann și altele a trebuit să bag de seamă că avem de-a face cu ceva cu totul deosebit. Cărțile publicate aici au o înaltă înțuștină științifică, aduc nu o dată puncte noi de interpretare și nu sînt lipsite de cel mai adesea de un anumit farmec al povestirii. Cărțile vînt pînă acum în lumină demontreză, fără de tăgădă, că atunci cînd este competentă, poate să scrie orice lucrare. Ultima carte din serie pe care am citit-o deține, în felul ei, o performanță. Dacă despre Blaga, Galaction etc. mai avem și alte monografii, unele chiar foarte bune, lată că în cazul lui Ion-Inocențiu Micu-Klein nu este dat să ne înțelegem cu primul studiu de adevărat monografic al acestui îndrăgîț și tragic militant pentru drepturile neamului românesc. Autorul cărții este Corneliu Albu, cunoscut dealtfel și din alte contribuții, în special cele dedicate lui Nicolae Olahus și lui Petru Bănuș.

Cartea se citește cu un interes nedezmintit dintr-o doasă pînă-n ceaaltă. Generațiile mai noi aflat-n-tr-însă pîndă de mare gînditor și apărător al drepturilor românilor și fata unui destin neînduplecat pînă la ultima suflare, destin de un tragism antic, considerăm în care naștitul constituie pînă acum punctul de plecare a unui roman de-a dreptul tulburător... Ion Micu (Inocențiu după numele de călugăr, iar Klein după cel de înobilare) s-a născut în satul Sadu din Mărginimea Sibiului din părinți țărani liberi și tînetori de pădure — și destini de excepție? — nu a vorbit pînă la vîrsta de vreo cincisprezece ani! De altfel, ardeleni vorbesc greu — să ne aducem aminte și de poetul din Lancrăm. Dar într-o bună zi îi se „rup” băierile limbii și faptul sîntem cu mai bine de două sute de ani în undele unui considerabil fel de miracol, iar adolescentul intră în cîmbu călugărilor baziliani de rit grec din Sibiu, va învăța carte multă, aici și în alte locuri, Tirnavia, de pildă, dar și toată diplomația profesorală lezuită care-l adaptează și-l forțează un pion al catolicizării populației transilvănene în care naștitul este o dată și o dată și se înșiră în te mir ce teritorii. Ion Micu ajunge, în vreme, al treilea episcop al uniției populației românești din Transilvania, după Atanasie Anghel (născut la Giugud, lângă Alba și antemuritor de biserică ortodoxă care-l ridicase în scaunul de mitropolit cu porecla Șatanase) și Ioan Patachi — un conducător slab, conformist, care a lăsat prea puțin în urmă. Dar Ion Micu, al treilea, ca-n basmul românesc, a înțeles că dacă tot n-a făcut el uniția, atunci să se folosescă de ea întru drepturile populației românești. În vremea aceea și încă după aceea populația abia tolerată în Transilvania, cu toate că cea mai veche, moștenitoare de moșie, cu toate că înflia ca număr și lărgi înflia ca pondere a muncii și veniturilor

În acest loc răsarîtea de Imperiu austriac. De altfel, acestea și altele vor fi argumentele lui Ion Micu în lupta sa pentru drepturile românilor transilvăneni.

Faste timp, înțelegem mal bine istoria și faptele, duse în cîmpul de luptă, fiecare mai curvîzător ponderea întru țelul lor. Nicolae Iorga, de la care luăm oricînd o pîldă, pentru ce a fost și pentru ceea ce este peren în opera lui consideră că mitropolitul schismatic Atanasie Anghel este autorul celui „mai înșos act public săvîrșit pînă atunci de vreau vîlădică românească”, numai că același mare istoric aduce elogi marilor învățați „uniști” de mai tîrziu care au redreptat constința națională, Istoricul Silviu Dragomir era mal conciliant, după înțelegerea vremii, și spunea despre Atanasie Anghel doar că se depărtă în mod definitiv de biserică străbună.

Fapt e că Ion Micu fusese ridicat în Scaunul arhieresc ca uniat și n-o înțeles să adauge print-asta Romei catolice, ci mal degrabă cauze neamului său necunoscut și umilit. Avea argumente cu care dar și inimă de ducător. Episcopul Ion-Inocențiu Micu-Klein a sacrificat totul — și o operă de bibliotecă sacrată așa cum era aceasta posibilă în veac, și o bunăritate de nobil, fără momente de turburare, cum lărgi era posibilă în același secol. El a ridicat în mîna sa zăvălita de țărani totașul a firmării năzuințelor românilor din Transilvania.

Din cartea lui Corneliu Albu figura de cîrturar luminată a lui Ion-Inocențiu Micu-Klein se desprinde în toată măreția ei. Cititorul va putea constata, după spusele monografistului, că inițiativa pentru concretizarea marilor năzuințe ale românilor transilvăneni pornește de la Inocențiu Micu-Klein. El va pune temelie Blajului și școlilor de acolo, el trimite primii bursieri la Roma. E precursorul Școlii ardelenice, prin filologii și istorici remarcabili ca Samuil Micu-Klein, nepotul de frate al episcopului, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ioan Budai-Deleanu, va orîndui poporul român alături de celelalte popoare neolatine și-l va alinia, cu prețioasă contribuție a unor bărbați remarcabili din Tara Românească și Moldova, celorlalte națiuni civilizate ale lumii.

Activitatea lui Ion-Inocențiu Micu-Klein, luptele și strategiile de-a sa folosit nu pot fi rezumate în câteva cuvinte. De altfel însuși monografistul pentru a-și lumina și mal bine eroul face dese excursuri la starea de lucruri din Transilvania și din Imperiul acelor vremuri, oferindu-ne elvea tablouri de-a desenele de la începutul drumurilor lui Ion-Inocențiu Micu-Klein la împăratul de la Viena preced acțiunile de mai tîrziu ale lui Horia, iar exilul lui îndelungat la Roma, boala de care a suferit și durul nestins de patrie n-l roamințesc pe pasopistul Bălcăscu.

Inspirat din scrierile lui Nicolae Olahus și Dimitrie Cantemir, Ion-Inocențiu Micu-Klein se instituie el însuși într-un tenace pionier al gîndirii și dreptilor revendicării românești care, prin truda și jertfele generațiilor ce l-au succedat, vor duce în cele din urmă la izbîndă. Cartea lui Corneliu Albu ne determină să acordăm în manualele și cărțile noastre de istorie un rol mal pe măsură acestui mare umanist care a revoluționat gîndirea socială și politică a românilor din Transilvania din secolul al XVIII-lea.

Gheorghe Suciu

CONFABULE

Un țaran trece strada

Altădată / copiii / și bălăul și fata / l-au dus la expoziția de cîini / să se bucească / el cu cei mici / pe stadion / lume multă și / peștișă / cîini pușini / mari / mici / și mijlocii / fărături / subțiri și groase / care mai de care spălă / tîns și pieptan / credea că nu sunt vii / ei de porțelan / oricum cîini cum nu prea văzuse bătrînilor aiunși / dresați / cu nume erotice / străluc / savy sau rex de exemplu / le luase dinții / abia spălăți / cu apă / iar unul mureau chiar a șaptea / poame scumpe / Rexona / Fa / ce mal / boeri / la git purtan / zăvăl poiete / pull erau de vinzare / ghemuri de blană / cu șosele / și scumpi / scumpi la preț și la vedere / ceva mal inocu / niste cîini / pîlci se dădea / peste ce / se lăsa / și / și se prefăceau morți / cum se prefăce / oamenii după ce mor / mal deparie se alergau ogaril cu stăpînii lor tineri / o voce de femeie energetică în difuzoare / faceți liniste / altfel cîinii se enervează și interzic demnitatea / îngheșă / răcoritoare / dulciuri / mal puțin dulci / cărți cu cîini pe coperti / praț și zgomot / îngheșă / eu nu mai pot / zise bătrînul / stau aici și v-astept / se trase spre umbră / într-o margine a lumii / lîngă un cîine mare și lăptos / cu un rețev / legat de gît / un cîine lîngă / cu ochii ca doi miei / cîine de stîncă care își căută turma / cum își zice / îl întrebă / Bălan / și răspunde cu mal / fiind bueros din coadă că nu e mal și singur / Bălan / auzi bătrînul / avușese mal demult / copiii / ind / unul clohănesc la fel / cu același nume / Bălan / și alunecă în iarba / cu fața în jos / la picioarele cîinului / și acesta începu să urle.

Ilulian Neacșu

Sfîșierea lui Enoh

Urmare din pag. 1

atins de el; dar din pricina cunoștinței acestuia care a lor este, ei pier, și din pricina acestei puteri, ea (moartea) mă sfîșie.

Sensul acestor cuvinte cutremură și azi. Este, după știința mea, prima și singura dată cînd, într-un asemenea text, culpe ontologice fundamentale, pătata umană originară se indică a fi scrierea, literată. „Și sînt mulți cei care s-au rădăcit din pricina acestuia din veac în veac și pînă în ziua de azi... Introducerea cuvîntului scris, a memoriei consemnate, a ordinii și timpului uman, este deci un atentat la înșisă existență ordii dîmre; reacțiunea, concepția iminentă și imediată va fi excluderea omului din limitarea paradisiacă, din atemporalitate și nemurire. Dreptul specialii propria memorie și la constința de sine se va plăti, în mod fatal, cu moartea indivizilor ei... Pentru că oamenii n-au fost făcuți altfel decît usa culcușului și și usu de la cusca din urații deschise. Maciste nu-și îngăduia însă libertatea de a leși decât seara pentru a-și mal dormoti oușele, în restul timpului rămînînd de dimineață pînă sența ghemuit deasupra mesei pentru a-și scrie memorotile. Informații zilnic de cele ce se înțîmplă în coluța numărului opt. Maiorul îl trimise lui Maciste câteva sute de coli, zece pixuri și un dosar cu sîna pentru a-și ptea rîndul cele scrie.

Fărîma de eternitate

Anotimpurile zilei

Nanei dimineața, răsulă rîu și o privire de ied rînduie lumii alb năfără, sau a lăcrimat a zi; adică a viață; spre amiază, scoale soarele din cupsur și-l rostogole pe masa lumii... sau e temotul sufletului ei dogorilor răsîrat peste diridielile lumii; adică a bucurie; înaintea serii, se retrage Imperial și buciună lumii nemiîntimplite culori, lată îndrăgostii își primește sufletele pentru fermecătoare și fascinantă lor omuncare; adică a dor; noaptea, respiră mirese și eu îl umplu gîndul cu vulturi și inima cu bidivii de foc și trupul ei lăcrîmăse orhidee; adică a Făt cel mal devig; în seara de sîc; ce se repune de fiecare dată în discuție? Poate fatalitatea celor care intră în joc de a-și plăti cu propria lor viață?... (12 april, 1983)

Mircea Șoncuteanu

Premiul revistei «Lucafașul» la Festivalul național al artei studentești nicoale goja ZUCA CAILOR

O lapă a deschis poarta cu botul, copilul moșia pe spinarea ei, a urmat-o în curte și ceaaltă, trecînd înspre grajd. Se lumina și aburi leșeau din nările și-l săruta pe frunte, dîndu-l plăcintă cu brînză, florbinte, ablo scoasă din cupsur, umplută cu smîntînă albă, grasă, ce-l curgea prin degete și o linge. Prin somn auzi nechezul țepelor și un bocănit ser apol, însă nu putea deschide ochii; i se lîșeră ardoare, poate că se înșiră, din ce în ce mai tare forșiau căli, și se bătea, smucindu-se din lanțuri. Parcă vechii mînji s'arău peste el, lovindu-l cu copitele, mușcîndu-l.

Si-u prins atunci genele cu mîna și le-a des-părțit. Un nechez în ureche l-a speriat și a sărit. În grajd era sumlîntumec, soarele intră prin ferestra dinșpre curte, oblușele erau închise. Doinea necheză lar, bătînd din copite, iar Ionuc s-a tras înspre perete. Bobo zăcea cu capul ridicat încă, abia respirînd, zăbîndu-se, căpînd aerul cu picioarele.

Nu plîns, nici nu înșira ca tatăl său, aștepta doar seara, să nu-l vădă lumea. Cu un lanț au legat cadavrul de picioarele dinapoi și au vrut să-l tragă din grajd; iopa vie juca din picioare a primejdie, mirosese în vînt și se proptea, trăgîndu-se, întînzînd gîtul.

Ionuc îl ducea de Doinoa de căpșatur, prin săt — lina trecea o dată cu el — leșul lăsa dîră lată, pînă la moara părăsită, loc de joacă pentru pruncii satului. Acolo vor s'apa și el gropa.

„Ce zici, Ioane, s-o belim?” „Nu, lasă-l-o, tată, se vede așa bine de hunc!” și bărbatul a scos cutitul din chimir.

Au acoperit apoi stîrvul cu pîmînt. Se înnoptase, trecuse poate de miezul nopții, pielea o făcuse sul și o aruncase pe spinarea nepl, era umedă și frig, mirososa a sînge, iar Ionuc mergea alături. Trecu pe ulia mare a satului, lapa înțorcea necru capul și copilul l-a prins de mîna pe tatăl său.

Mergeau pe dîra lăsată de lapă. Drumul dormea sub opinci. Bălatul încerca să tină pasul cu tatăl, se gîndea poate la viermele acela, care a tot în capul țepilor, pînă o omorîto. Drumul ar trebui să fie sîngurul loc unde s'at stă. În rest pîmîntul l se parea ca o lăcșușă, sau ca un ghem de viețaiți mișcătoare, lacomă. S-a oprit dintr-o dată, obișnindu-l pe tată să se întoarcă înspre privirile ridicate. Iapa respira deasupra capului lui Ionuc, lovindu-l în părul ciufit.

— Tată, căl n-au nevoie de cruce?

— (Atunci bărbatul ar fi trebuit să ridă și să spună că uneori nici oamenii n-au nevoie de cruce; și surîzînd s-a gîndit că a uitat potcoavele.)

Tînguirea lui Maciste

În ultima vreme, printr-o propagandă intensă și foarte subtilă, paznicilor de la etajul zece al Penitenciarului nr. 1 din municipiul Iași se inoculase credința că marele Maciste este una din cele mai stranii ființe care căzuse pradă lășății și răutății omenești. Toți oamenii din cele trei schimburi știau acum în cărua lui Maciste fuseseră aruncați în imagine și erau convinși că singurul vinovat de toate crimile enumerate la proces era consilierul Simion Stîl. Dacă la unul sau altul dintre gardieni putuse fi vorba de unele ezitări în a-l sau a nu fi de partea lui Maciste, ele fuseseră îndepărtate cu totul și odată cu apariția articolului semnat de Sever Justinian în ziarul Speranța. De aceea încă înainte de pronunțarea sentinței păzitorii începură a-l răstăia ba cu mîncîruri alese, ba cu băuturile cele mai fine, ba cu încrederea de a lăsa atît usa culcușului și și usu de la cusca din urații deschise. Maciste nu-și îngăduia însă libertatea de a leși decât seara pentru a-și mal dormoti oușele, în restul timpului rămînînd de dimineață pînă sența ghemuit deasupra mesei pentru a-și scrie memorotile. Informații zilnic de cele ce se înțîmplă în coluța numărului opt. Maiorul îl trimise lui Maciste câteva sute de coli, zece pixuri și un dosar cu sîna pentru a-și ptea rîndul cele scrie.

Cu trei zile înainte de sorocul fixat pentru executarea sentinței, Maiorul derulă banda din cîmășoț și magneton și începuse să asculte convorbirile telefonice ale lui Maciste.

— „Ce va zice lumea despre tatăl tău, Nora, care a reștit, prin intimidarea judecătorilor, să condamnă un moțan oarecare la moarte?”

— Dacă tu, Nora, ai înțeles, atunci ață că esti cel mai nobil moțan care a trăit vreodată pe pîmînt, fiindcă tu ai salvat animale, copii, femei și bărbai de la moarte. Că despre victoria ta lăta asupra ta să nici nu mal vorbim. Dacă lăbașă zăcea eu — că și mal vorbim, acum știu, sînt convinsă că n-av deoseale.

— Trebuie să l-o spu înainte procesului, oția Maciste.

— Stînd cît îmi este de drag, nu mi-a îngăduit nicodată să abordez acest subiect în prezența lui. Dar acum cred că și el regretă sentința strîgătoare la cer ce și s-a dat.

— Nu cred să regreta la fel de mult ca mine viața pe care-o voi pierde.

— Tu te îndoi de cele ce-ți spun! S-ar putea ca tată să-și piardă viața înaintea ta.

— Nu cred, l-am văzut la proces, era mal dur decît diamantul. Dar ce tot spu? S-a întimplat ceva?

— Tată s-a internat în spital în urma unui accident grav. Întîmplat cu mal bilă de o sîmă tîmăni în urmă, exact după pronunțarea sentinței.

— Sper să nu fi acuzat și de acest accident.

— De ce esti ironic? Lui tata i s-a rupt volanul în plept, și-a fracturat craniul și mîna stîngă.

— Cu toate acestea nodul gros de cîmpeș se va înșopni nu peste mult timp în jurul gîtului meu.

— Maciste, nu disperă, poate că există o dreptate în ceea ce tu mi-ai spus. Am încercat să vorbesc de mal multe ori cu tata în spital, dar era fără cunoștință.

— Dacă spu că e atît de grav, chiar dacă veți putea comunica în zilele următoare nu cred că tatăl tău să admită că — în timp ce el moare — eu să trăiesc.

— Voi avea eu grijă să-l conving să sfărîme atîrsoarea legii din jurul tău.

— Atunci rămîne să te sun în fiecare seară, ca să aud ce mal faci și să-mi dai știri despre tatăl tău.

— La revedere, scumpul meu!

— La revedere, Nora!”

„M” are este zăcut tîu Maciste, dacă tu știi să te țîngui atît de frumos, desi că-ți vede bine că-ți distimulezi”, își spusese Maiorul. Ridică apoi receptorul și formă numărul Fabricii de mase plastice și comandă un platu de zece pe zece metri, șase-sprezece stâlpi de susținere lungi de zece metri fiecare și încă doi stâlpi de cîte cinci metri fiecare și încă două bari transversale pe cei doi stâlpi de deasupra platuului. Maiorul apoi câteva sute de metri de viniliu cu care să mascheze întreaga construcție. Apoi îl rugă pe director să-l anunțe cînd toate materialele vor fi im-pachetate ca să poată trimite un helicopter de care să se folosească pentru a fi transportate prin aer pînă la aeroport.

Gheorghe Pituș

Emoția Eminescu

Urmare din pag. 1

st acum nu prea mult timp, împreună cu alți cititori oaspeți, de la București și de la Iași. Văsușienii au voit să salute, într-un chip memorabil, aparul volumului XIV din seria emblemată de „Opere” să cinstească, așa cum trebuie, centenarul poeziei eminescane „Lucafașul”. O asemenea festivitate, cu solemnitățile ei, aveau nevoie de citiva reprezentanți și gazdele s-au gîndit să convoace în primul rînd pe alcătuitorii editiei eminescane, fapt admirabil și demn de toată bucuria și admirația celor care oca eminescanele și recuperată, se vorbeste cu mult prea puțin, deși meritul lor este capital. Pentru ei, într-o după amiază de mai, în acest an, s-au adunat zece și zece oameni, tineri și bătrîni, emonați de înțelegerea cu citiva dintre cei care răfoiesc manuscrisele lui Eminescu, le

coniază, le scot la lumină și le dau mulțumiri cu un respect benedictin pentru cultura românească, pentru vesnicele ei valori.

Cu greu s-ar putea descrie, de aceea, emoția generală care ne cuprinsese atunci pe toți. Oamenii care pînă acum știau oare ce înțeles de oate, Olarul, singurul care se poate mîndri, desi după cum îl cunoșe nu o va face nicodată, că a înălțat acest meșteșug pînă la culminea visului.

„Și mal știu că dacă se va întîmpla să ride în mîni din iarba înararată a Hurezului lui din neștemele trudei sale de peste ani, de sub sîmă se vor auzi toate cîntecele străbunilor mei. El, Victor Vișoceanu, este, fără îndoială, olarul care îmi prilejuiește an după an înțelegerea tulburătoare cu sunetele adînci ale obrărilor mele și pentru această bucurie fără seamă orice cuvînt de mulțumire din parte-mi ar fi prea sărac și prea pămîntesc.

Dimineața olarilor

Urmare din pag. 1

aolo și mă așteaptă la rîndu-l cu inima meșterul Victor Vișoceanu, stăroșie prin talent al acestei bresle, cel pe care nu-l pot asemui cuiva pentru că el este înainte de toate un olar și o parte de oate. Olarul, singurul care se poate mîndri, desi după cum îl cunoșe nu o va face nicodată, că a înălțat acest meșteșug pînă la culminea visului.

„Și mal știu că dacă se va întîmpla să ride în mîni din iarba înararată a Hurezului lui din neștemele trudei sale de peste ani, de sub sîmă se vor auzi toate cîntecele străbunilor mei. El, Victor Vișoceanu, este, fără îndoială, olarul care îmi prilejuiește an după an înțelegerea tulburătoare cu sunetele adînci ale obrărilor mele și pentru această bucurie fără seamă orice cuvînt de mulțumire din parte-mi ar fi prea sărac și prea pămîntesc.

Înconsecvența, rezultată din modificări interesante de optică, lucrează la „Europa liberă” nu numai în ceea ce se privește de clasici ci și de unii dintre contemporanii valorosi, reușii în așa-zisa „cenașă” ’89. Îmbrățișată inițial de grupul celor nouă și abandonată apoi selectiv, pe măsură ce toate speranțele diversioniste puse în acești autori, pe atunci, „tineri”, se dovediser un simplu miraj. Așadar, din ce rălăuni „Europa liberă” se preocupă cu atita asiduitate de „cenașă” și, mai ales, de „tineri”.

E, fără nici o îndoială, o manevră de natura diversioniiu combinată, duna verificată procedee dogmatice, cu teoria „vesnicului început”. O literatură care să se dezvolte organic, în concordanță între generații diferite biologice și succedive, nu place „Europel liberă” care ar avea nevoie mereu de artificiale tensiuni între „bătrîni” și „tineri”, de o zănie în care cei vechi să fie, cu vremea, înghițiți de cei noi, adușiți aceștia numai cu condiția să răspundă repede și bine la ordine de tot felu. Chestiunea esențială, în aceste scenarii, nu e, se înțeleg, aceea a valorii sau a propășirii culturale obiective ci, fără nici o discuție, aceea a „puterii” administrative preluată de tineri constituiți în grupuri pilotate din exterior și care să înăluțe, în cunoștință de cauză ori din naivitate, pe „bătrîni” cărora li s-a aplicat eticheta de „compromis”. Îndiferent dacă aceștia sînt sau nu un factor discutabil, simpla lipsă de adevăzare, a unora dintre cei vechi, la manevrele grupului celor nouă li transformă în obiectiv de asalt pentru „tineri”, incitând metode să-și îndepărteze. Cum însă puțin din „tineri” de ieri au adăptat un astfel de joc necoloștor pentru cultura națională, interesându-se mai degrabă de sarta literaturii române decît de manevre oculte și cu efect dezastruos, rezultă că odată ce aceștia înțeleg în vîrstă și nu mal prezentau „sarantii” pentru „Europa liberă”, ei se transformau, în optica grupului verificat, în tîmbe care vorbă urma să se îndrepte un val nou de „tineri” de la care se așteaptă totul. Această comedie cu „tineri” senjali de ieri, renudați azi cu violență în calitate de „bătrîni” care împiedică diversitatea și, supuși unui tir concentrat reprezentînd, pe scurt, tabloul reprezentărilor „Europel liberă” asupra generației ’80. Imagine fără legătura cu arta, de colorată înmanente politică, după cum opinia asupra „sterilizării estetice” a multora dintre poeții acelei generații nu are, în realitate, o altă semnificație. Atacați astăzi, cu o violență care se poate compara doar cu aceea pe care grupul celor nouă o punea acum aceea pe care grupul celor nouă o punea acum douăzeci de ani, în denigrarea lui Călinescu, Argeșii, Sadoveanu, Vianu și Ralea, mulți dintre reprezentanții generației ’80 nu par a fi, în

Fișe de roman

Urmare din pag. 1

simeam îndrăzneala lor, mă chirciam la pîmînt potolindu-mi.

Astfel, o jumătate de oră, m-au agreat alungindu-mă sistematic pînă într-un anumit punct, (probabil linia frontierelor care desparte stîna de restul lumii).

Acolo s-au oprit brus, întorcîndu-se victorioși spre teritoriul singurătății lor intangibile. Un căbîntur, înăz năv și nedrept de bătrînă călea, a pornit spre noi vînturîndu-și a bucurie coada subțire, făcînd salturi de puț prost și jucăuș spre neîncrederea Sanei care-l privea cu oarecare rezervă. După cîteva momente, căbîntul a rămas pe loc, aerul și-a lăsat scur, de două ori, a chemare.

Cetelunduri a tresărit și a pornit spre ea smerit și supus, cu coada între picioare.

Vulturul arăta roșea nepăsător, ca un pianor în miniatură, în rîndul său celest...

„Atrînul înfînt de prietenul meu Gheorghe Pituș, pe vremea cînd era brigadier silvicol în Ardeal. În mijlocul unei poezii înconjurată de copaci, călăve pe o mîtoșă declarată de ani, tîndu-se drept în șaua de lemn.

„Părea venit din muntii cu nisnoare, era alb de spîncine și pînă la năstăta înțepit în barbă sutoasă. În virtutea ptelelor argintii purta într-o ciudată echilibrată o pălărie gri-neagră, usnă cu seu. Virful unui cîmgar urlas se zăcea la capul de sub cureșul tîntă. Ochii îi aveau alăstiri ca ai copilor de lapte și șgeri.

— Bună ziua, bună!

— Ce mal faci, dăde?

— Aștept...

— Ce aștept?

— Aștept să trecă vremea și, dacă o fi cumva vreo bîntă (război adică) să mă înrolez, că am tot și să sașpeze! Nu mă tem de nimă!”

— Nici eu nu mă tem de nimă.

— După ce-mi suni eu el?..

Artur Silvestri

ANNA DE NOAILLES

IN ROMANEȘTE DE PAN IZVERNA

Cintec de april

Suvoaie din ploaia ușoară
De-azi noapte se mai aud încă :

Moale ti-e inima-ncropită
Ca nașterea zilei cea nouă,

Sufletul de-azi induloțat,
Cum plinge, chinu-i și-l aude,

Uimire

Erăm pe gânduri cind grădina-ntinsă
Lovit deodată pupilo-mi aprinsă.

Natură-liman, - bucurie o firii
Va respira miresma-mi de durată

Urma
Puternic pe viață mă voi sprijini,

Cit de intensă-i peste lume-o mare
Va duce intr-o apelor rădăcine

Printre dealuri voi lăsa din mine
Ardoarea ochilor sub care-ou înflorit

Cură verdeată poienilor noui
Și de pe margini ierburii cuminți

Cei vii au tăcut...
Tăcut-ou cei vii, dar morții mi-ou vorbit ;

Urma
Puternic pe viață mă voi sprijini,

Cit de intensă-i peste lume-o mare
Va duce intr-o apelor rădăcine

Printre dealuri voi lăsa din mine
Ardoarea ochilor sub care-ou înflorit

Poietică și poetică (II)

Poetă și traducătoare cu prestigiu solid în
literatură actuală, Irina Mavrodin propune
în ultima sa carte eseuuri un mod nou

Ce-i răzantemele din Hangzhou poartă
nume inspirate de capriciile horticole
care le-au dat înfățișarea : „Dansatoarea
beată”

Aurel-Dragoș Munteanu

a ceea ce s-a trăit. Astfel, între mine și tine
se pierd ceea ce s-a văzut și deja este semn

Exerciții cu umbra mea

Teatrul nostru a ars, noaptea aceasta
spectacolul și repetiția încep împreună

REVIȘTA STRĂINĂ

MEMORIILE publicate de sora celebrului
danzator Nijsky, ea însăși o mare stea a trupului

CHINA '82 (XIX)

Un nou drum al mătășii

SPECTACOLUL LUMII

văzut de Ioan Grigorescu

comenții află că ureca chineză eare pentru
noi o semnificație ce se rotește în limba ior

O masă chinezăască nu poate fi niciodată
tristă, nici măcar atunci când are în secer regim
alimentar. Aspectul bucatelor celor mai

Alta temă : Cosmonautica chineză. La 24 aprilie
1970 lumea a aflat cu uitate despre primul

La Beijing funcționează încă unul dintre cele
mai vechi observatoare astronomice din lume

● O ÎNTREBARE FUNDAMENTALĂ apare în titlul
cărții lui C.J.F. Williams „Ce este existența ?”

● DOUA CĂRȚI de Elizabeth Taylor, Frumosa
adormită și Doamna Palfrey la Claremont, apar

SPORT

18 pierd cu ghiotura, 500 se bat de muscă

Iar ne-a încolțit orzu-n laptele calicilor.
Iar duna și l-a adunat ! Lucescu, Rednic,

Impotriva noastră. Iar dacă e să ne aducem
aminte că la Sarajevo arhitectul Ferdinand al

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef : Nicolae Dan Frunzelat, Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncț), Teodor Bala (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la : COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII